

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE

ISSN 1210-2016

BULLETIN
UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE

V čísle:

Informácie z UKB

Informácie zo seminárov a porád

Zaujímavosti zo zahraničia

Rôzne

Personálie

Ocenenia

Kalendár akcií

Príloha : Registre

Bratislava 2005

O b s a h

Úvod	5
INFORMÁCIE Z UKB	
Otvorenie Univerzitnej knižnice v Bratislave po rekonštrukcii <i>Taňa Popová</i>	8
Budovy Univerzitnej knižnice v Bratislave v premenách času <i>Michaela Kujovičová</i>	14
INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD	
Seminár EZB – účasť slovenských knižníc <i>Beáta Katrincová</i>	20
INFOS 2005 <i>Daniela Tóthová</i>	24
Školenie pracovníkov amerických informačných centier vo Viedni <i>Romana Kovačková</i>	28
Aktuálne otázky v knižničnej praxi <i>Katarína Marušiaková</i>	30
ZAÚJÍMAVOSTI ZO ZAHRANIČIA	
Knižnica Inštitútu politických vied	34
RÔZNE	
MERCURIUS VERIDICUS – 300 rokov od vydania prvých novín na Slovensku <i>Lýdia Sedláčková</i>	45
PERSONÁLIE	
Odchod do dôchodku	52
OCENENIA	
Cena Inforum 2005	54
Súťaž Stavba roka	54
Súťaž Top WebLib	54

KALENDÁR AKCÍ

Akcie Multifunkčného kultúrneho centra v čase od 19.4.2005 do 20.6.2005 56

Príloha časopisu : REGISTRE

Abecedný autorský register

Tematický register

Register reklám

Vážení čitatelia,

po šesť rokov, od roku 1999 do roku 2004, sme pripravovali časopis s názvom: **Aktuality – Informácie z knižničnej a informačnej vedy a praxe**, ktoré vychádzali dvakrát ročne. Prinášali sme v ňom širokú paletu informácií – správy informatívneho charakteru z odborných seminárov iných inštitúcií, na ktorých sa zúčastnili pracovníci Univerzitnej knižnice v Bratislave, knihovnícke zaujímavosti zo zahraničia, metodické materiály, referáty z publikácií z oblasti knižničnej a informačnej vedy, kalendár vybraných akcií a podujatí uskutočnených v Univerzitnej knižnici v Bratislave, informácie o vydavateľskej činnosti knižnice, legislatívne a normatívne dokumenty platné u nás a v zahraničí, štatistické informácie o knižničnej činnosti, personálie.

Rokom 2005 vstúpila Univerzitná knižnica v Bratislave do novej etapy svojej činnosti, keď sa čitateľom i pracovníkom knižnice sprístupnili nové, rekonštruované priestory budov knižnice. Záber knižnice sa popri knižničnej a informačnej činnosti postupne rozširuje aj na príbuzné kultúrne aktivity. To všetko bolo podnetom k tomu, že sme sa začali zamýšľať aj nad názvom periodika, ktoré knižnica vydáva. Návrhov na názov časopisu bolo viac, nakoniec vedenie Univerzitnej knižnice sa priklonilo k staronovému názvu:

Bulletin Univerzitnej knižnice v Bratislave s tým, že najlepšie vyjadruje spätosť časopisu a našej knižnice. Časopis s týmto názvom nadviaže na Aktuality – Informácie z knižničnej a informačnej vedy a praxe i predošlý Bulletin Univerzitnej knižnice, ktorý vychádzal v rokoch 1990-1996. Priestor v ňom dostanú aj informácie o mimoknižničných aktivitách uskutočňovaných v multifunkčnom kultúrnom centre Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Tak ako aj predošlé časopisy aj toto periodikum je určené pre všetkých, ktorí majú záujem o nové informácie z oblasti knihovníctva, informačnej vedy a zaujímajú sa aj o činnosť a dianie v jednej z najväčších slovenských knižníc – v Univerzitetnej knižnici v Bratislave.

Veríme, že náš časopis si udrží i naďalej Vašu priazeň a záujem.

Redakčná rada

INFORMÁCIE Z UKB

OTVORENIE UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE PO REKONŠTRUKCII

Významnou a neodmysliteľnou súčasťou historického centra mesta Bratislavy je Univerzitná knižnica v Bratislave, najstaršia a najnavštevovanejšia vedecká knižnica na Slovensku, ktorá bola dva roky pre rozsiahlu rekonštrukciu svojich troch historických budov pre verejnosť zatvorená.

Táto kultúrna inštitúcia chýbala nielen študentom, ale aj odborníkom z rôznych oblastí.

A tak, konečne v apríli 2005, sa verejnosť dočkala. 14. apríla 2005 o 11,00 hod. sa uskutočnil oficiálny akt otvorenia knižnice pre pozvaných hostí a za prítomnosti predsedu Národnej rady SR pána Pavla Hrušovského, podpredsedu vlády a ministra zahraničia pána Eduarda Kukana, ministra kultúry pána Rudolfa Chmela, manželky slovenského prezidenta, pani Silvie Gašparovičovej, zástupcov veľvyslanectiev, riaditeľov vedeckých knižníc, predstaviteľov Spolku slovenských knihovníkov a Slovenskej asociácie knižníc, ďalších významných domácich a zahraničných hostí, novinárov, zástupcov televízie a rozhlasu ako aj zamestnancov Univerzitnej knižnice v Bratislave sa vynovená a zmenená Univerzitka predstavila v celej svojej kráse. Slávnosť sa uskutočnila na presklenom nádvorí de Pauliho paláca, ktoré najviac zmenilo svoju predchádzajúcu podobu. Slávnostné podujatie uvádzal známy slovenský moderátor Dado Nagy, ktorý všetkých prítomných privítal a po vystúpení dámskeho komorného orchestra, pod vedením docentky Šarayovej, generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave, pán Tibor Trigiňa, zhodnotil prestavbu Univerzitnej knižnice v Bratislave a poukázal na jej zásadnú premenu na multifunkčné kultúrne centrum, ktoré svojou pestrou paletou činností obohätí aj popoludňajší a večerný kultúrno-spoločenský život v centre Bratislavy.

Návštevníci sa nestretli so starou Univerzitkou, ktorú poznali v minulosti. Zrekonštruovaná knižnica spĺňa všetky požiadavky modernej knižnice na vysokej európskej úrovni, pričom sa zároveň podarilo zachovať všetky významné kultúrne pamiatky. Pripravila sa nová koncepcia jej fungovania, rozšírila sa ponuka služieb, zlepšila sa

technická vybavenosť a umožnil sa bezbariérový prístup k informáciám a dokumentom. Univerzitná knižnica v Bratislave poskytuje služby v troch svojich budovách, a to: bývalom paláci Uhorskej komory, paláci Leopolda de Pauliho a kláštore klarisiiek.

Vo všetkých priestoroch knižnice platí zákaz fajčenia. Knižnica prekvapila svojich hostí už hneď pri vstupe, pretože sa zmenila vstupná brána do knižnice na Ventúr-

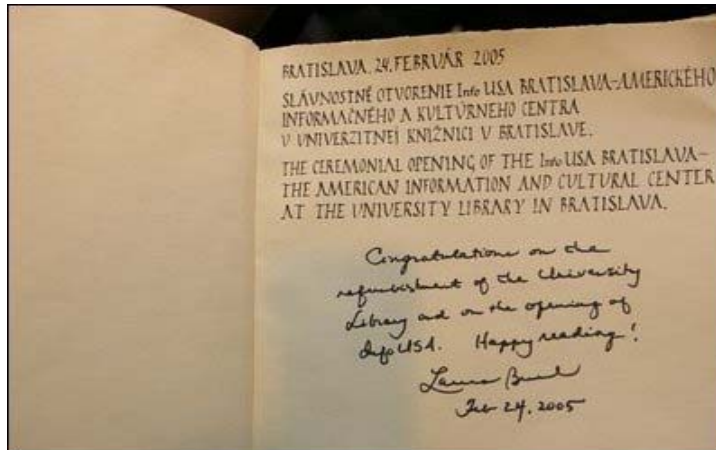
skej ulici. Väčší dôraz sa kladie na bezpečnostné opatrenia, niektoré priestory sleduje kamerový systém, dovnútra sa vchádza cez turniket, čo umožňuje len nová čipová karta čitateľa, s ktorou sa dostane čitateľ do všetkých troch zrekonštruovaných budov, ku všetkým prístupným fondom a do všetkých špecializovaných pracovísk, poskytujúcich služby čitateľskej verejnosti. Tieto čipové karty si mali možnosť čitatelia knižnice vybaviť vopred, ešte pred otvorením knižnice pre verejnosť, pretože registrácia čitateľov sa uskutočňuje vo vstupných priestoroch do knižnice.

Na prízemí slúži čitateľom 22 počítačov pre vstup do katalógov a novinkou je možnosť objednať si knihy cez internet. Taktiež sú tu klasické lístkové katalógy a samoobslužná požičovňa. Na presklenom nádvorí je umiestnený informačný pult, kde služba podáva odborné informácie. 50 počítačov môžu čitatelia využívať v študovniach, slúžia na písanie, internet ako aj posielanie elektronickej pošty. Na prvom poschodí, kde je voľný výber kníh, môže čitateľ nájsť INFO USA, ktoré slávnostne otvorila 24. februára 2005

prvá dáma USA, manželka prezidenta Georga Busha, pani Laura Bushová, prevádzaná manželkou prezidenta SR, pani Silviou Gašparovičovou. Na podujatí sa zúčastnil aj minister kultúry SR, pán Rudolf Chmel, zástupcovia amerického veľvyslanectva v Bratislave, novinári, zástupcovia televízie a rozhlasu.

INFO USA bolo založené 19. januára 2005 na základe dohody medzi Sekciou pre verejné záležitosti Veľvyslanectva USA v Slovenskej republike a Univerzitnou knižnicou v Bratislave. Zámerom INFO USA je rozširovať informácie o histórii, vede, kultúre, politickom systéme, obchode USA a zaujať čo najširší okruh odbornej a laickej verejnosti zaujímajúcej sa o danú problematiku.

Prvá dáma Ruskej federácie, pani Ľudmila Putina, manželka prezidenta pána Vladimíra Putina, zavítala do Centra ruských štúdií, ktoré pôsobí v Univerzitnej knižnici v Bratislave, 25. februára 2005. Založenie Centra ruských štúdií sa dohodlo na základe iniciatívy Ruskej štátnej knižnice v spolupráci ministerstva kultúry s neziskovou organizáciou Nadácia na rozvoj kultúrnych centier v zahraničí. V rámci tejto dohody darovala nadácia knižnici okolo tisíc ruských titulov vedeckej literatúry zo spoločenských a prírodných vied a počítač s prístupom do databáz ruských periodík. Poslaním Centra ruských štúdií je poskytovať informácie všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o ruský jazyk, kultúru, históriu a literatúru v tomto jazyku.

Rakúska knižnica sprístupňuje knižný dar rakúskej vlády, vyše 4800 titulov v nemeckom jazyku z oblasti kultúry, histórie, umenia a filozofie, elektronické publikácie z oblasti spoločenských a prírodných vied, CD-ROM, DVD a video dokumenty o Rakúsku.

Poslaním rakúskej knižnice je šírenie informácií o kultúre, histórii, vede, politickom systéme a obchode tejto krajiny ako aj organizovanie podujatí pre široký okruh odbornej a laickej verejnosti zaujímajúcej sa o danú problematiku. Knižnica je zriadená v spolupráci s Rakúskym kultúrnym fórom v Bratislave a Rakúskou spoločnosťou pre literatúru vo Viedni.

Vo všeobecnej študovni sa nachádzajú encyklopédie, príručkové diela univerzálneho zamerania, slovníky, bibliografie, biografie, citačné registre a adresáre. V študovni elektronických dokumentov sú k dispozícii online časopisy a databázy obsahujúce plné texty. Databázy a iné pramene na CD-ROM-och sú tu tiež dostupné pre registrovaných čitateľov knižnice.

Na druhom poschodí sú prezenčné výpožičky viazaných periodík, bežných ročníkov periodík, sprístupňujú sa tu periodiká v mikrografickej podobe, poskytujú sa reprografické služby a taktiež si čitateľ môže z voľného výberu priamo vybrať knihu z posledných piatich rokov na absenčné požičiavanie. Vypožičané knihy sa pred odchodom musia odmagnetizovať, ináč by čitateľ cez turniket neprešiel. Na tomto poschodí možno nájsť tiež študovňu videodokumentov a pracovisko medziknižničnej a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby.

Na Michalskej ulici poskytujú svoje služby Národná agentúra ISSN a súborný katalóg periodík a zahraničných kníh (CEZL).

Na Klariskej ulici fungujú tieto špecializované študovne: hudobný kabinet, stredisko UNESCO, depozitná knižnica NATO, kabinet starých a vzácných tlačí.

V tomto objekte sa tiež nachádza generálny (služobný) katalóg.

Multifunkčnosť knižnice sa prejavila vytvorením sektoru určeného na uskutočňovanie mimoknižničných podujatí a aktivít, ktoré sa budú konať nezávisle od fungovania knižnice a určené budú odbornej, ale aj širokej verejnosti. Prednášky, besedy, konferencie sa realizujú v prednáškovej sále na Ventúrskej ulici alebo v seminárnej miestnosti na Klariskej ulici, výstavy si možno pozrieť vo výstavnej miestnosti na Michalskej ulici. Po ukončení rekonštrukcie Lisztovho pavilónu a záhrady odznejú koncerty

práve na týchto miestach. A tak v atraktívnej lokalite centra Starého mesta vzniká široká a pestrá ponuka rôznych vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí.

Pán generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice po výstižnom predstavení novej Univerzity poďakoval projektantom a realizátorom stavby a taktiež zamestnancom knižnice za ich neľahkú prácu počas obdobia rekonštrukcie knižnice.

Na slávnostnom otvorení vystúpil aj minister kultúry, pán Rudolf Chmel, ktorý poprial knižnici dobrý štart, veľa spokojných používateľov a zaspomínal si na študentské roky strávené v tejto knižnici.

Prítomným sa prihovorila aj manželka prezidenta SR, pani Silvia Gašparovičová, ktorá ich pozdravila menom prezidenta republiky a menom svojim a taktiež vyjadrila nadšenie z tejto krásnej inštitúcie, ktorá poskytuje celoživotné vzdelanie najmä mladým ľuďom.

Minister kultúry a generálny riaditeľ Univerzitnej knižnice odovzdali ďakovné listy projektantom a realizátorovi stavby a prestrihnutím pásky slávnostne otvorili Univerzitnú knižnicu v Bratislave, ktorej základnou úlohou je chrániť kultúrne dedičstvo a dokumentárne bohatstvo pre budúcnosť a vytvárať optimálne podmienky na využívanie fondov pre čo najširší okruh čitateľov.

Na 1. poschodí už prítomných čakali veselé tóny spevu a tanca LÚČNICE a malé občerstvenie. Všetci pozvaní hostia ocenili novú architektúru, interiéry, študijné priestory, technickú vybavenosť a nové technológie. Brány knižnice sa pre verejnosť otvorili 19. apríla 2005 o 9, 00 hod. Poprajme Univerzitnej knižnici v Bratislave, aby uspokojovala v čo najširšej miere študijné potreby svojich používateľov a zároveň, aby bola aj miestom neformálnych stretnutí návštevníkov na rôznych kultúrno-spoločenských podujatiach.

Táňa Popová

BUDOVY UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE V PREMENÁCH ČASU

Pri príležitosti otvorenia zrekonštruovaných priestorov pripravila Univerzitná knižnica pre všetkých záujemcov výstavu s názvom „Budovy Univerzitetnej knižnice v Bratislave v premenách času“. Touto výstavou knižnica súčasne predstavila novú výstavnú miestnosť, ktorá svojím umiestnením dovoľuje vstup bez knižničného preukazu. V priebehu mesiaca, kedy bola výstava sprístupnená verejnosti, ju navštívilo 443 návštevníkov. Boli medzi nimi žiaci základnej školy, študenti učilišťa a gymnázia, domáci i zahraniční kolegovia knihovníci. Výstava mala dobrú odozvu aj u širokej verejnosti, preto sme sa rozhodli jej časť umiestniť v používateľských priestoroch knižnice.

Budovy v správe knižnice sú cennými historickými pamiatkami Bratislavy. Cieľom výstavy bolo pomocou obrazových materiálov, fotografií a archívnych dokumentov priblížiť históriu troch budov Univerzitetnej knižnice – Klarisea (t.j. bývalého kláštora klarisiek), paláca Uhorskej komory a paláca Leopolda de Pauliho. Návštevníci tak mohli spoznať nielen históriu knižnice, ale aj iných inštitúcií, ktoré v nich sídlili.

Univerzitná knižnica vznikla v roku 1919 a prvou budovou, v ktorej sídlila, bola budova Klarisea, postavená v rokoch 1637-1640 pre potreby bratislavských klarisiek. Táto budova slúžila ako kláštor do roku 1782, kedy Jozef II. vydal rozhodnutie o zrušení kláštorov. Následne bola budova kláštora upravená pre potreby kráľovskej akadémie, ktorá sem bola presťahovaná z Trnavy v roku 1784. Kráľovská akadémia bola určená absolventom gymnázií a pripravovala úradnícky aparát a odborníkov pre oblasť politic-

kej a hospodárskej správy i súdnictva. V budove Klarisea sídlila do roku 1851, kedy sa presťahovala na Kapitulskú ulicu. Návštevníci výstavy mali možnosť vidieť plány tejto budovy z roku 1785 podľa projektu J. Tallhera, vedúceho Uhorskej stavebnej kancelárie. Na týchto plánoch je zachytená adaptácia budovy kláštora pre potreby kráľovskej akadémie a katolíckeho gymnázia, ktoré tu sídlilo od roku 1786. Bratislavské katolícke gymnázium patrí k najstarším gymnáziám na Slovensku (založené 1626 arcibiskupom Petrom Pázmaňom). V budove Klarisea pôsobilo do roku 1908, kedy sa presťahovalo na Grösslingovu ulicu. Návštevníci si mohli pozrieť podobizne niektorých riaditeľov a pedagógov i významných bývalých študentov, ako aj výročné školské správy a knihy z knižnice tohoto gymnázia. Od roku 1914 začala v budove Klarisea svoju činnosť knižnica Alžbetínskej univerzity (založená 1912). Jej fond pozostávajúci z časti fondu verejnej mestskej knižnice (23 715 zv.), z knižnice katolíckeho gymnázia (tzv. starej jezuitskej knižnice) a knižnice právnickej akadémie (31 181 zv.) približovali návštevníkom ukážky kníh. Fondy knižnice Alžbetínskej univerzity pripadli v októbri 1919 novovzniknutej Univerzitnej knižnici, ktorej vývoj sa začal v budove Klarisea. Počiatky tohoto vývoja zachytili dobové fotografie z roku 1926-1960, na ktorých vidieť prvých riaditeľov knižnice Jána Emlera a Josefa Schütznera, kolektív pracovníkov, čitateľské priestory, ako aj exteriér budovy v povojnových rokoch, pred rekonštrukciou a po nej v rokoch 1957-1960. Nárast fondov a nevyhovujúce priestorové podmienky v budove Klarisea sa vyriešili postupným pridelením dvoch pamiatkových objektov: paláca Uhorskej komory v roku 1951 a paláca Leopolda de Pauliho v roku 1957.

Do paláca Uhorskej komory sa fondy z Klarisea sťahovali v roku 1955 pomocou provizórneho dreveného mosta ponad Klariskú ulicu, ktorý vo výške 2. poschodia spájal obe budovy. Aj túto udalosť zachytávajú dobové fotografie. Od roku 1955 slúžili Univerzitnej knižnici už dve budovy. V Klariseu, kde boli umiestnené knižničné sklady a technické pracoviská knižnice, sa 1. poschodie poskytlo Slovenskej pedagogickej knižnici, ktorá tu pôsobila v rokoch 1959-1998, od roku 1970 spoločne s Múzeom školstva a pedagogiky. V paláci Uhorskej komory, adaptovanom pre potreby knižnice, sa nachádzali priestory pre používateľskú verejnosť, pracovne a knižničné sklady. Tieto interiéry sú zachytené tiež na fotografiách.

A história paláca Uhorskej komory? Táto budova bola postavená v rokoch 1751-1753 pre potreby Uhorskej komory, najvyššieho finančného úradu v Uhorsku, ktorý spravoval všetky kráľovské majetky a zabezpečoval finančnú kontrolu. V tejto budove sídlil do roku 1783. Pôvodnú úpravu interiérov budovy dokumentuje zachovaný plán architekta Jána Baptistu Martinelliho z roku 1750 a plány z 18. storočia. V rokoch 1802-1848 sa tento palác stal miestom zasadaní uhorského snemu. Na novoobjavených plánoch z roku 1805 vidieť umiestnenie hornej a dolnej snemovne uhorského snemu, ktoré sme doplnili dobovými ilustráciami zo zasadania oboch snemovní. Pre návštevníkov sme pripravili ukážku snemových dokumentov, ktoré vychádzali najmä v latinskom a maďarskom jazyku. V rokoch 1849-1859 slúžil palác potrebám štátnej správy a armády. Len sedem rokov (1860-1867) sídlil v tejto budove miestodržiteľský úrad, výkonný úrad ústrednej viedenskej vlády. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní bol zrušený. Krátke obdobie sídlila v troch prízemných miestnostiach paláca aj verejná mestská knižnica (1900-1904). Z dôvodu nevyhovujúcich priestorov sa presťahovala do Prímocíálneho paláca. Medzi vystavenými knihami tejto knižnice bol aj jej prvý tlačený katalóg, zostavený jej riaditeľom Emilom Kumlikom.

Tretou budovou Univerzitnej knižnice je palác Leopolda de Pauliho, ktorý bol po rekonštrukcii (1960-1968) odovzdaný verejnosti v októbri 1969. Prepojením tohoto paláca a paláca Uhorskej komory sa vytvorili väčšie služobné aj čitateľské priestory. Zriadili sa nové študovne: spoločenskovednej, prírodovednej, učebnicovej a knihovníckej literatúry, študovňa vedeckých pracovníkov, študovňa kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí. Niektoré z pôvodných študovní dostali nové priestory. Tzv. barokové nádvorie paláca Leopolda de Pauliho bolo doplnené fontánou s kovovou plastikou „Čitateľka“ a využívalo sa na konanie letných koncertov a výstav. V záhrade paláca sa v rokoch 1966-1967 postavila 5-podlažná budova pre knižničné sklady. V záhradnom pavilóne bol umiestnený hudobný kabinet so študovňou a v záhrade bola v polovici 80-tych rokov otvorená letná čítareň. Postupne pribudli nové prevádzky, v roku 1980 výpočtové stredisko, v roku 1989 videokabinet. Všetky tieto zmeny možno sledovať na zachovaných fotografiách. Návštevníci mali možnosť vidieť aj zábery interiérov Univerzitnej knižnice z obdobia pred poslednou rekonštrukciou, ktoré v nich evokovali „staré časy v Univerzitke“. A aká je minulosť paláca Leopolda de Pauliho? Ako napovedá už sa-

motný názov, palác si nechal postaviť Leopold de Pauli v rokoch 1775-1777. Leopold de Pauli bol majorom a hlavným správcom cisársko-kráľovských majetkov v Magyaróvári v Mošonskej stolici. Pre pracovné povinnosti sa v Bratislave zdržiaval zriedkavo a v 4-krídlom paláci obýval len predný trakt paláca. Aj neskorší majitelia, rodiny Teschenbergovcov a Wittmannovcov obývali iba predný trakt tohoto rozsiahleho paláca. Zadný trakt sa prenajímal. Postupne sa celý palác stal nájomným domom, v ktorom bývali súkromné osoby a pôsobili rôzne predajne, dielne, firmy a dokonca aj detská opatrovňa. V záhrade paláca je pavilón, ktorý pôvodne slúžil ako čajový salónik a zimná záhrada. Dnes sa nazýva Lisztov pavilón, pretože tu podľa ústnej tradície mal v roku 1820 koncert Franz Liszt. Univerzitná knižnica umiestnila do tohoto pavilónu hudobný kabinet. Po 2. svetovej vojne prešiel palác do správy mesta a v rokoch 1960-1968 prebehla jeho rekonštrukcia pre potreby Univerzitnej knižnice.

Ak ste si nestihli pozrieť výstavu alebo máte záujem dozvedieť sa niečo viac o histórii budov Univerzitnej knižnice, chceme Vás upozorniť na zborník k 85. výročiu založenia knižnice s názvom „Budovy Univerzitnej knižnice v premenách času“.

Michaela Kujovičová

INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD

SEMINÁR EZB – ÚČASŤ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

Seminár sa konal dňa 19. 4. 2005 v novootvorenej Univerzitnej knižnici v Bratislave. Podujatie, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia projektu EZB – Knižnica elektronických časopisov (Elektronische Zeitschriftenbibliothek) Droku Evelinda Hutzler, vedúca projektu, Droku Friedrich Geiselman riaditeľ Univerzitnej knižnice v Regensburgu a zástupcovia slovenských, väčšinou odborných knižníc, zorganizoval Goethe Institut v Bratislave v spolupráci so Spolkom Slovenských knihovníkov a Univerzitnou knižnicou v Bratislave. Bolo to v prvý deň otvorenia Univerzitnej knižnice v Bratislave po dvojročnej rekonštrukcii v novej prednáškovej miestnosti, čo spolu s prítomnosťou hostí z Nemecka a kolegov a kolegýň zo slovenských knižníc dodalo pracovnému stretnutiu tak trochu slávnostný charakter a bolo tak skvelým zahájením odbornej činnosti UKB vo vynovených priestoroch. Seminár sa zavŕšil prehliadkou priestorov Univerzitnej knižnice v Bratislave, čo privítali všetci účastníci seminára, obzvlášť zahraniční hostia a zástupcovia mimobratislavských knižníc.

Podujatie poskytlo zástupcom slovenských knižníc základné informácie o nemeckom projekte EZB. Hoci niektoré slovenské knižnice sa už individuálne do projektu zapojili (UKB, SNK, Slovenská poľnohospodárska knižnica v Nitre, CVTI), účastníci seminára sa stretli priamo s organizátormi projektu, ktorí poskytli bezprostredné informácie o projekte. Nemeckí partneri vyjadrili potešenie nad záujmom o zapojenie sa do projektu (celkovo sa zúčastnilo na podujatí 60 pracovníkov zväčša odborných knižníc) a navrhli zapojenie ďalších slovenských knižníc podobným spôsobom ako v Čechách, a to v rámci konzorcia. Seminár uviedol a účastníkov privítal Droku Tibor Trgiňa, generálny riaditeľ UKB, prezentácie moderoval a z nemčiny tlmočil Ing. Androvič, riaditeľ úseku elektronizácie a integrácie UKB.

Pani Evelinda Hutzler v prezentácii: EZB z pohľadu používateľa EZB (EZB aus der Sicht des Nutzers EZB) predstavila projekt EZB. Knižnica elektronických časopisov <http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/> bola založená v apríli 1997 ako servis na rýchly,

štrukturovaný a jednotný prístup k elektronickým časopisom na internete. V súčasnosti sa buduje a rozvíja v rámci projektov Nemeckej spoločnosti pre výskum (Deutsche Forschungsgemeinschaft - DFG) a slúži ako riadiaci a prístupový systém pre vedecké plnotextové časopisy. Hlavným motívom pri výstavbe a ďalšom rozvoji systému je orientácia na používateľa. Používateľsky priaznivé rozhranie systému umožňuje prehľadnú orientáciu v sprístupňovaných časopisoch. V súčasnosti má EZB 307 participujúcich knižníc doma i v zahraničí. Obsahuje vedecké plnotextové časopisy z rôznych vedných disciplín. Nezahŕňa časopisy, ktoré obsahujú len výber plnotextových článkov, časopisy, ktoré obsahujú len abstrakty alebo obsahy. EZB ponúka 21 816 titulov elektronických časopisov zo všetkých vedných oblastí, z toho je 2538 časopisov vo výlučne elektronickej podobe, ostatné sú paralelné vydania k tlačným časopisom, 8644 je voľne prístupných odborných plnotextových časopisov.

Prednosti systému možno stručne zhrnúť:

- jednotný prístup k voľne prístupným a licencovaným elektronickým časopisom,
- jednoduchý a prehľadný spôsob orientácie prostredníctvom svetelných semaforov,
- vytváranie spoločnej zbierky e-časopisov a spoločná starostlivosť o údaje o nich,
- možnosť listovania v zoznamoch vedných odborov a abecedných zoznamoch,
- anglické a nemecké rozhranie,
- každý EZB člen má svoju lokálnu EZB stránku,
- možnosť vkladania lokálnych informácií o prístupe a licenciách,
- prístup k informáciám o elektronických zdrojoch v ostatných knižniciach, domáciach i zahraničných.

O úspechu a atraktivnosti EZB svedčia štatistiky : počet titulov využívaných prostredníctvom EZB v roku 2003 bol 8,6 milióna titulov, v roku 2004 – 10,7 milióna titulov.

Popri poskytnutí základných informácií o projekte bolo zámerom predstaviteľov EZB podnietiť vznik slovenského konzorcia na využívanie EZB. Preto sa v ďalšej prezentácii Správa EZB konzorcia (Verwaltung des EZB Konsorziums) pani Evelinda Hutzler zamerala na spravovanie konzorciálneho konta. V rámci konzorcia EZB sa spravujú tituly, ktoré sú spoločné v rámci licencií určitej krajiny. V Nemecku plní túto úlohu Bavorská štátna knižnica v Mníchove. Pani E. Hutzler sa zmienila o výhodách konzorciálneho konta. V prípade založenia konzorcia EZB pre slovenské knižnice to bude znamenať jednoduchšiu komunikáciu s ústredím EZB prostredníctvom jedného partnera – správcu konzorciálneho konta, pre slovenské knižnice to bude taktiež znamenať jednoduchšiu komunikáciu s ústredím prostredníctvom správcu konzorciálneho konta bez jazykovej bariéry, informácie o elektronických zdrojoch v slovenských knižniciach budú prehľadne prístupné prostredníctvom konzorciálneho konta na jednom mieste.

Droku Geiselman sa vo svojej prezentácii EZB v kontexte ďalších projektov (EZB im Kontext der anderen Projekte) zameril na spoluprácu EZB v rámci medzinárodných a spolkových projektov. Stručne predstavil viaceré ako ZDB, GASCO, VASCODA, pričom každé má svoju osobitnú funkciu. ZDB - Súborný katalóg periodík (Zeitschriften-datenbank) www.zdb.spk-berlin.de plní katalogizačnú funkciu; GASCO je združenie nemeckých, rakúskych a švajčiarskych konzorcií : <http://www.hbznrw.de/kunden/gast/-konsortien/mitgliederokuhtml>, v ktorom má EZB svoju dôležitú pozíciu; v projekte VASCODA <http://www.vascoda.de> zasa ide o pokus vytvoriť interdisciplinárny internetový portál pre vedecké informácie v Nemecku, čiže digitálnu knižnicu na národnej úrovni.

Spolupráca EZB a ZDB spočíva v prepojení oboch systémov. Každý časopis zaradený do EZB dostáva identifikátor ZDB ID, ktoré sa dodáva do EZB, v ZDB – Súbornom katalógu časopisov je zasa vytvorená tzv. vstupná brána do EZB (URL Frontdoor).

Funkcia EZB v projekte VASCODA spočíva v tom, že cieľavedomé prelinkovanie systémov ukazuje používateľovi cestu od bibliografického odkazu k plnému textu v elektronickom časopise. Na projekte spolupracuje v súčasnosti 23 virtuálnych

odborných knižníc www.vifanet.de, 4 informačné zoskupenia EconDoc www.econdoc.de, GetInfo www.getinfo-doc.de, infoconnex (www.infoconnex.de), MedPilot www.medpilot.de elektronická knižnica EZB <http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/>, databáza časopisov ZDB www.zdb.spk-berlin.de, Združenie spolkových systémov AG Verbund www.ag-verbund.de. V súčasnosti existuje v rámci tohto projektu prepojenie článkov pre 9000 e-časopisov, pričom existuje prepojenie k jednotlivým ročníkom časopisu alebo na domovskú stránku časopisu. EZB prepojenie je integrované aj do ďalších digitálnych knižníc, napr. do databáz EBSCO.

Pani E. Hutzler v samostatnej prezentácii predstavila najnovší projekt DBIS Informačný systém databáz (Das Datenbank Infosystem) http://www.bibliothek.uni-regensburg.de/dbinfo/?bib_id=ub_r. Ide o podobnú kooperatívnu službu ako v prípade EZB, avšak na prístupenie vedeckých databáz. Túto službu vyvinula Univerzitná knižnica v Regensburgu (Universitätsbibliothek Regensburg) s finančnou podporou Bavorského štátneho ministerstva pre vedu, výskum a kultúru (Bayerisches Staatsministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst) a využíva ju 53 knižníc. Informačný systém databáz DBIS registruje v súčasnosti 4559 databáz, z toho je 1676 voľne prístupných cez internet. Okrem toho ponúkajú zúčastnené knižnice svojim používateľom informácie o vlastnom fonde licencovaných databáz.

Slovenské knižnice podľa hojnej účasti na seminári, predbežného záujmu o účasť v konzorciu (počet slovenských knižníc, ktoré doposiaľ prejavili záujem o účasť v konzorciu EZB – 30) a tiež v diskusii na záver podujatia vyjadrili záujem o zapojenie sa do EZB, vôľu spolupracovať a želanie, aby úspešne začatá iniciatíva vyústila do vytvorenia konzorcia slovenských knižníc EZB. Otvorenosť nemeckých projektov a záujem slovenských knižníc spolupracovať znamenajú pozitívny krok vpred a verím, že povedú k rozvoju informačných služieb a k väčšiemu využívaniu odborných informácií z elektronických prameňov i u nás na Slovensku.

Beáta Katrincová

INFOS 2005

33. ročník medzinárodného informatického sympózia sa konal tento rok opäť v Starej Lesnej, v dňoch 25. - 28. apríla 2005. Ústrednou témou tohto ročníka bol elektronický svet informácií a poslanie pamäťových inštitúcií v epoche elektronizácie kultúry, vedy a vzdelávania. Jednotlivé tematické bloky boli zamerané na stratégie kultúrnej politiky, spoluprácu pamäťových inštitúcií, digitalizáciu kultúrneho dedičstva, organizáciu vedeckých poznatkov a prístup k nim, vzdelávanie a na nové knižničné a informačné technológie. Okrem 130 zaregistrovaných účastníkov sa na sympóziu predstavilo 18 vystavovateľov.

Úvodná sekcia sa zaoberala stratégiou kultúrnej politiky a informačnou spoločnosťou. Prehľad smerovania kultúrnej politiky v knihovníctve v rokoch 1990-2005 podala Anna Faklová zo Slovenského centra dizajnu, a to od integrácie ľudových knižníc do MsKS a MKS, zrušenia centralizovaného dopĺňovania, reorganizácií štátnej správy a samosprávy, cez vytvorenie regionálnych kultúrnych centier, vznik krajských a štátnych knižníc a neskôr regionálnych knižníc. Rozobrala tiež knižničnú legislatívu a Program elektronizácie knižníc SR, návrh Stratégie slovenského knihovníctva, Národnú správu o kultúrnej politike SR a Stratégiu štátnej kultúrnej politiky 2004.

Dušan Katuščák (SMK Martin) v príspevku predstavil projekt KIS3G ako kľúčový a rozhodujúci projekt informatizácie knižníc.

Vít Richter z Národní knihovny ČR vystúpil s príspevkom o problematike interne-
tizácie knižníc v ČROKU Činnosť českého ministerstva informatiky je dobrým príkladom aj pre Slovensko.

Sympózia sa zúčastnil aj Miroslav Kukučka, splnomocnenec vlády SR pre informatizáciu spoločnosti. Predsedníčka SSK, Ing. Silvia Stasselová, iniciovala spoločné rokovanie zástupcov slovenského knihovníctva s Mgr. Miroslavom Kukučkom, za účasti predsedu Svazu knihovníkú a informačných pracovníkú ČR, PhDr. Víta Richtera. Hlavným cieľom pracovného rokovania bolo prezentovať úspešný vládny

“Projekt internetizácie knižníc“ v Českej republike, ktorý si kladie za cieľ pripojiť všetky české knižnice k vysokorychlostnému internetu do konca roku 2006. Iniciatívou Spolku slovenských knihovníkov je, aby sa nevyhnutná internetizácia verejných knižníc v Slovenskej republike inšpirovala týmto úspešným modelom.

Sekcia vzdelávania predstavila ďalší projekt dištančného vzdelávania v knihovníctve. Po projekte dištančného vzdelávania ProLIB, ktorého koordinátorom bola Univerzitná knižnica TU v Košiciach, predniesla Daniela Bírová víziu vytvorenia programu dištančného vzdelávania na portáli InfoLib. Program by sa opieral o skúsenosti z fungovania ProLIB-u, série manažérskych kurzov Manažér kultúry, individuálnych aktivít jednotlivých knižníc a združení a sformulovaných záverov z celoslovenského seminára knihovníkov na tému Ďalšie vzdelávanie knihovníkov na Slovensku, ktorý sa konal na Šachtíčkách v januári 2002. Portál InfoLib má nástroj na podporu tvorby a prístupu k dištančným kurzom. Spustenie programu predpokladá prieskum vzdelanostnej štruktúry pracovníkov knižníc, analýzu vzdelávacích potrieb, koordinovaný plán vzdelávacích aktivít a vytvorenú koncepciu ďalšieho vzdelávania.

Podrobnejšie o možnosti vytvorenia a realizácie kurzov prostredníctvom portálu Info-Lib v prostredí InfoLib-edu priniesol príspevok J. Šušola z KKIV FiF UK, na sympóziu neprednesený, ale publikovaný v zborníku.

Vzdelávanie knihovníkov, tentoraz stredoškolské, a jeho perspektívy priblížila Marta Fórišová, ktorá vyučuje na Škole knihovníckych a informačných štúdií v Bratislave. Upozornila na to, že v dôsledku zmeny charakteristiky štúdia sa môže stať aj to, že študent školu absolvuje bez jedinej návštevy knižnice, keď odbornú prax vykoná vo firme a požadované informácie či rešerše si stiahne z internetu alebo zaplatí. Štúdium treba prispôbiť potrebám informačne gramotnej mládeži, preto prebieha proces modernizácie výučby odborných knihovníckych predmetov. Škola získala inštalácie niekoľkých knižničných systémov, súčasťou vyučovania sa stal a e-learning, študenti spolupracujú pri tvorbe študentských stránok InfoLib-u. Pretože škola v súčasnosti pripravuje korekcie učebných osnov, vyzvala pani Fórišová odbornú knihovnícku verejnosť k spolupráci. V budúcnosti chce škola nadviazať spoluprácu aj so zahraničnými európskymi informačnými inštitúciami, a to prostredníctvom grantov.

Miestom vysokoškolských knižníc v oblasti vzdelávania sa zaoberali príspevky Jiřího Potáčka a Márie Kadnárovej, ktorá v knižnici Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave realizovala prieskum používateľských preferencií a využívania elektronických informačných zdrojov.

Sekcia Nové knižničné a informačné technológie priniesla príspevok o novom českom knihovníckom portáli – Knihovny.cz. Jindřiška Pospíšilová a Karolína Košťálová z Národní knihovny v Prahe, predstavili portál ľahko zapamätateľný svojimi farbami, ktorý je určený predovšetkým radovým používateľom knižníc. Rovnaká autorská dvojica predstavila pútavým spôsobom novinky už známeho portálu Jednotná informačná brána (JIB).

Nový systém dodávania dokumentov našej knižnice MyBib eDoc predstavili Katarína Marušiaková a Daniela Tóthová. Systém elektronického dodávania dokumentov z fondov Univerzitnej knižnice je zatiaľ v skúšobnej fáze, časom má slúžiť na dodávanie kópií nielen prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby, ale aj pre individuálnych žiadateľov.

S výsledkami a perspektívami spracovania periodík a sprístupnenia knižničného fondu periodík Slovenskej ekonomickej knižnice na internete oboznámili účastníkov sympózia Daniela Radochová a Iveta Pleceníková. V rámci projektu „Koopéracia knižníc používajúcich IS Rapid Library so Súborným katalógom“, ktorý podporila Nadácia otvorenej spoločnosti, spracovala SEK celý fond periodík do elektronickej podoby a tým umožnila jeho kooperáciu so súborným katalógom periodík. K ich ďalším cieľom patrí napríklad rozširovanie ponuky odborných ekonomických periodík v elektronickej forme, prelinkovanie externých informačných zdrojov, digitalizácia vybraných titulov periodík.

Problémom právnych hľadísk rôznych foriem elektronizácie dokumentov a ich sprístupňovania sa zaoberal Vincenc Streit z Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe.

Dva príspevky boli venované hodnoteniu webových stránok. Soňa Makulová z Katedry knihovníctva a informačnej vedy FF UK sa zaoberala problémami hodnotenia webových stránok z hľadiska informačnej architektúry. Webová stránka musí spĺňať štyri

základné kritériá – kredibilitu alebo dôveryhodnosť, použiteľnosť, prístupnosť a vyhľadateľnosť, resp. bezbariérovosť.

Andrea Fojtů, doktorandka Katedry knihovníctva a informačnej vedy na FF UK sa sústredila na prístupnosť webových stránok pre znevýhodnených používateľov. Okrem zdravotne znevýhodnených používateľov (telesné, zmyslové, kognitívne postihnutie) ide aj o používateľov so zobrazovacími problémami (odlišný hardvér, softvér – napríklad prehliadač), o dočasne znevýhodnených používateľov (napríklad po úraze) ale aj o roboty vyhľadávajúcich nástrojov (angl. web crawlers, spiders). Autorka v príspevku spomenula činnosť najznámejšieho hnutia v oblasti prístupnosti webu – World Wide Web konzorcium (W3C) a jeho Iniciatívu prístupného webu (Web Accessibility Initiative). V rámci tejto iniciatívy boli vypracované smernice prístupnosti webu (Web Content Accessibility Guidelines), ktoré obsahujú konkrétny popis požiadaviek pre splnenie kontrolných bodov prístupnosti webových stránok. Doteraz žiadna krajina neimplementovala do svojich noriem pravidiel legislatívne upravujúce prístupný web ako celok. Vždy si vybrala niektoré kontrolné body, prípadne niektoré, na základe špecifických potrieb, prídala. Z hľadiska kritérií prístupnosti webu pre znevýhodnených používateľov vyhodnotila autorka stránky Univerzitnej knižnice aj Slovenskej národnej knižnice.

Sympóziu prinieslo aj príspevky o knižničných systémoch DAWINCI, Clavius, KIS pre malé a stredné knižnice postavených na CDS/ISIS, o konzorciu EZB v ČR a o ďalších témach. Príspevky sú uverejnené v tlačenej zborníku a v elektronickej forme na portáli InfoLib.

Súčasťou sympózia bolo aj vyhodnotenie súťaže TOPWEBLIB. Hlavnú cenu celoslovenskej súťaže o najlepšiu www stránku knižnice získala naša knižnica, cenu prebral Ing. Androvič.

<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1140&lang=sk>

Daniela Tóthová

ŠKOLENIE PRACOVNÍKOV AMERICKÝCH INFORMAČNÝCH CENTIER VO VIEDNI

V americkom školiacom stredisku *Regional Program Office* vo Viedni sa v dňoch 23. – 27. mája 2005 konalo školenie pracovníkov amerických informačných centier (ďalej AC). Školenie bolo rozdelené na dve tematické oblasti:

- Činnosť amerického informačného centra „*Running a Model American Corner*“
- Americké štúdie „*American Studies*“.

V prvej časti školenia sa jeho účastníci mohli oboznámiť s poslaním, funkciou a filozofiou AC, činnosťou amerického veľvyslanectva a s jeho postavením voči AC.

AC je ideálnym miestom na organizovanie rôznych aktivít pre širokú verejnosť. Centrum má byť prístupným miestom pre komunikáciu a študenti sa môžu stať jeho dobrovoľnými spolupracovníkmi. Počas tohto školenia sa účastníci mohli dozvedieť, ako do svojho centra pritiahnúť čo najširší okruh verejnosti a udržať si čo najvyššiu návštevnosť. Dosiahnuť sa to dá predovšetkým prostredníctvom vhodných propagačných materiálov, ako sú rôzne tlačené materiály (brožúry so základnými informáciami o AC, kalendár aktivít konajúcich sa v AC...), podložky pod myš, záložky do kníh atď.

Veľmi poučné boli príspevky knihovníčok z AC v Srbsku a Čiernej hore, v ktorých bola prezentovaná činnosť AC na základe viacročných skúseností. Na školení sa diskutovalo aj o metódach a postupoch tvorby štatistík a príležitostných správ. Školitelia poukázali na ich dôležitosť pri fungovaní AC.

Záver prvej časti školenia bol venovaný elektronickým informačným zdrojom, predovšetkým informáciám nachádzajúcim sa na internete.

Druhá časť školenia bola venovaná americkým štúdiám. Základným zámerom bolo, aby účastníci pochopili americkú kultúru, rozličné politické, sociálne a ekonomické problémy z miestnej, národnej aj medzinárodnej perspektívy.

Seminár začal diskusiou o hodnotách a postojoch, ktoré tvoria základ americkej verejnej politiky. V tejto časti sa analyzovali a interpretovali mnohé aspekty amerických ekonomických a politických režimov a politiky. O historickej jedinečnosti americkej spo-

ločnosti sa diskutovalo z hľadiska takých otázok, ako sú rozdiely medzi Američanmi a Európanmi, vzťahy medzi dominujúcou kultúrou a menšinami, hodnoty a postoje väčšiny Američanov, podporované politickými, spoločenskými a ekonomickými inštitúciami. Po tom, čo účastníci pochopili princíp americkej kultúry a amerického národného charakteru, hovorilo sa o základných skutočnostiach týkajúcich sa americkej vlády, o ekonomickej a sociálnej štruktúre spoločnosti a preberala sa široká škála problémov, ktorým dnešní Američania čelia. Súčasťou seminára bola napríklad voľná diskusia o postavení imigrantov, o súčasných dôležitých politických, ekonomických a spoločenských otázkach, o vzťahoch medzi Spojenými štátmi a zvyškom sveta... V duchu tradičných hodnôt a postojov sa rozoberala problematika rozloženia moci v celoštátnom systéme riadenia, úloha práva v spoločnosti, ekonomické a obchodné praktiky Američanov. Rovnako sa diskutovalo o rozdieloch medzi triedami, o rozdelení majetku, o podnikaní a zahraničnej politike Spojených štátov. Ďalšie otázky sa týkali predovšetkým zmien, ktoré sa udiali v Spojených štátoch po 11. septembri, postojov voči konfliktom, komunikácie, či vzorov myslenia.

Romana Kovačková

AKTUÁLNE OTÁZKY V KNIŽNIČNEJ PRAXI

Mestská knižnica v Bratislave v spolupráci so Spolkom slovenských knihovníkov pripravila pre knihovníkov verejných knižníc seminár s názvom Aktuálne otázky v knižničnej praxi. Podujatie sa uskutočnilo 31. mája 2005 v priestoroch Mestskej knižnice v Bratislave.

Seminár bol zameraný na problémy, ktoré sa týkajú praxe verejných, ale aj všetkých ostatných knižníc a priamo ovplyvňujú ich činnosť. Hlavná časť seminára bola zameraná na legislatívne otázky, vzhľadom na aktuálne zmeny v zákonoch dotýkajúce sa každodennej praxe knižníc. Požiadavka na usporiadanie tohto podujatia vzišla od samotných knihovníkov, ktorí potrebovali fórum pre diskusiu o aktuálnych otázkach a problémoch, ktoré musia riešiť.

Ako prvý na seminári so svojím príspevkom vystúpil Ladislav Svršek zo spoločnosti Albertina Icome Bratislava. Jeho prednáška s názvom Elektronické informačné zdroje pre používateľov verejných knižníc bola zameraná na elektronické zdroje a služby zvlášť vhodné pre verejné knižnice. Podal prehľad niektorých vybraných elektronických databáz zameraných na rôzne vekové kategórie používateľov a poskytovanie rôznych typov služieb – referenčných, bibliografických, plnotextových a podobne.

Katarína Marušiaková z oddelenia medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) Univerzitnej knižnice v Bratislave prezentovala stručný príspevok o MVS na Slovensku a základných pravidlách, ktoré treba dodržiavať pri poskytovaní tohto typu služby. Predstavila najmä tzv. Desatoro pre MVS, teda 10 jednoduchých pravidiel pre MVS. Tieto pravidlá pôvodne vznikli v českej Komisii pre služby, ale je možné ich v plnej miere aplikovať aj na slovenské prostredie. Keďže v súčasnej dobe ešte nie je schválená vyhláška pre MVS a na ňu nadväzujúce metodické pokyny, môžu tieto pravidlá knihovníkom poslúžiť ako základný pracovný postup pri poskytovaní medziknižničných služieb.

V hlavnej časti seminára vystúpili Monika Lopušánová zo sekcie pre knižničný systém SR odboru múzeí, galérií a knižníc Ministerstva kultúry SR a Daniela Slížová, vedúca odboru pre knižničný systém SR zo Slovenskej národnej knižnice.

Mgr. Lopušánová informovala o zmenách v zákone o ochrane osobných údajov – zákon č. 90/2005. Špecifikovala, ktoré osobné údaje môžu byť uvedené pri registrácii používateľov knižníc, ktoré z nich sú chránené zákonom, aké údaje môžu knižnice od svojich používateľov vyžadovať a uvádzať ich na prihláške za čitateľa a pod. Zároveň knihovníkov oboznámila aj s dokumentom Záväzné stanovisko Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 1/2005 z 1. mája 2005 o stanovení rozsahu osobných údajov čitateľov, resp. ich zákonných zástupcov, ktoré môžu získavať a spracúvať subjekty tvoriace knižničný systém na účely poskytnutia knižnično-informačných služieb.

Ing. Slížová zo Slovenskej národnej knižnice predstavila niektoré ďalšie legislatívne normy, ktoré upravujú činnosť knižníc alebo ju nejakým spôsobom ovplyvňujú: predovšetkým je to zákon č. 183/2000 o knižniciach. Vyjadrovala sa k jednotlivým ustanoveniam tohto zákona, vysvetlila ich praktické uplatnenie v činnosti knižníc. Slovenská národná knižnica vydala pre verejné knižnice aj Príručku knihovníka malej knižnice (dostupná je v elektronickej forme aj z internetu):

http://www.snk.sk/kniznice/PKMK_1.cast.doc,

http://www.snk.sk/kniznice/PKMK_2.cast.doc).

Táto príručka obsahuje všetky informácie pre knihovníkov, ktoré sú potrebné pre prax verejných knižníc (napr. kapitoly o zriaďovaní knižníc, knižničnom fonde, knižnično-informačných službách, úlohách knižníc ako komunitného centra, štatistike v knižnici a elektronizácii malých knižníc). V príručke sú aj texty príslušných zákonov, vzory knižničného a výpožičného poriadku, zriaďovacej listiny a ďalších významných dokumentov, zoznam knižníc, zoznam legislatívnych noriem pre knižnice a pod.

Diskutovalo sa aj o zákone č. 523/2003 o verejnom obstarávaní, podľa ktorého knižnice musia zabezpečovať svoje materiálne vybavenie, ako aj doplňovanie fondov. Spôsob revízie a vyradovania z fondov upravuje vyhláška MK SR č. 421/2003 o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach. Dôležitou normou, ktorá významne ovplyvňuje činnosť knižníc je aj autorský zákon (zákon č. 618/2003 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom). Podľa neho knižnice napríklad nesmú kopírovať dokumenty, ktoré nie sú súčasťou ich fondu.

Na dodržiavanie všetkých právnych noriem dohliadajú kontrolné orgány, ktoré v knižniciach vykonávajú náhodné kontroly.

(Zoznam platných právnych noriem s odkazmi na plné znenie sa nachádza aj na internetovom portáli Infolib: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=235&lang=sk>)

Katarína Marušiaková

ZAÚJÍMAVOSTI ZO ZAHRANIČIA

KNIŽNICA INŠTITÚTU POLITICKÝCH VIED

Kompletná rekonštrukcia hlavnej budovy

Knižnica Inštitútu politických vied má bohaté fondy: 900 000 zväzkov, 10 000 titulov časopisov, 16 000 tlačových dokumentov. To je jej hlavný prínos, ale je limitovaná plochou a hlavne funkčnými priestormi. V roku 2000 sa jej čítárne nachádzali na štyroch miestach. Polovica zbierok je uchovávaná v externých skladoch, predtým to bolo v suteréne Univerzity Paris IX, potom v Dreux (13 km políc).

Hlavným cieľom projektu rekonštrukcie, ktorý sa realizoval v rokoch 2002-2003 v rámci programu Univerzita 3. tisícročia (U3M), bola úplná obnova hlavnej budovy knižnice (3000 m²) na ulici Saint-Guillaume 30 v Paríži, tak, aby zodpovedala bezpečnostným normám, aby sa zväčšila plocha čítární, aby sa zvýšilo pohodlie návštevníkov, aby všetky študijné miesta boli vybavené počítačmi, aby sa zvýšil podiel zbierok vo voľnom výbere (predtým len 4%) a aby sa zlepšili podmienky práce zamestnancov.

Základným poslaním knižnice je dokumentačná činnosť: oddávna je spravovaná Národnou nadáciou politických vied (FNSP) a umožňuje čitateľom, francúzskym i zahraničným, študentom i vedeckým pracovníkom nájsť materiály nevyhnutné pre ich prácu. Pôsobenie knižnice v značnej miere presahuje rámec inštitúcie. Externí používatelia (mimo FNSP), či už sú to študenti, učitelia alebo vedeckí pracovníci, predstavovali v roku 2000 29% aktívnych používateľov.

Knižnica Inštitútu politických vied je jednou z najbohatších v Európe v oblasti sociálnych a humanitných vied. Správnosť jej akvizičnej politiky, čo sa týka publikácií a objednávaní periodík, jedinečná pomôcka, ktorú predstavujú tlačové dokumenty a jej báza dát excerpovaných článkov z periodík sú mimoriadne uznávané: Knižnica Inštitútu politických vied je náprotivkom Francúzskej národnej knižnice a knižnice Cadist (centre d'acquisition et de diffusion de l'information scientifique et technique – centrum akvizície a rozširovania vedeckých a technických informácií) v oblasti politických vied.

Prostriedky pridelené knižnici FNŠP sú značné, čo sa týka personálu (asi 100 miest) a akvizičného rozpočtu. Retrokonverzia katalógu bola vykonaná roku 1999.

Knižnica musí ešte vyvinúť značné úsilie čo sa týka retrokonverzie manuálnych klasických katalógov, aby sa dostala na celonárodnú a najmä zodpovedajúcu medzinárodnú úroveň.

Projekt obnovy

Projekt obnovy hlavnej budovy knižnice je prvou fázou a predstavuje celkovú reorganizáciu inštalácie dokumentačných služieb, aby sa vyriešili problémy rozptýlenosti a naplnenosti priestorov ako aj nedostatočného množstva dokumentov vo voľnom výbere.

Táto reorganizácia bola plánovaná v troch susediacich budovách:

š ulica Saint-Guillaume 30, ktorej majiteľom je FNŠP a je celá venovaná dokumentačným službám,

š ulica Saint-Guillaume 28, ktorá by po novom rozdelení univerzitných priestorov mohla patriť FNŠP (2. fáza plánu U3M),

š ulica Saint-Guillaume 27, tiež majetok FNŠP, ponúka dve veľké konzultačné sály po 250 m², každá s publikáciami vo voľnom výbere; v suteréne je knižničný sklad (7 km regálov).

Stav priestorov pred rekonštrukciou

Do knižnice chodí omnoho viac čitateľov ako je študentov Inštitútu politických vied.

V roku 2000 počet aktívnych používateľov, to znamená takých, ktorí si požičali najmenej jedno dielo v priebehu roka, bol 8743. Požičali si 287 000 dokumentov, priemerne 39 dokumentov na čitateľa.

Knižnica je otvorená 50 týždňov v roku, 61 hodín týždenne počas semestra, 42,5 hodín cez univerzitné prázdniny.

Fondy uložené v skladoch sú veľké a rýchlo narastajú.

Tvorí ich 900 000 zväzkov, z ktorých len 26 700 bolo vo voľnom výbere, čo je 4,1%:

- š 650 000 kníh,
- š 10 000 titulov periodík,
- š 400 elektronických revue,
- š 100 báz dát on line alebo na cédéromoch,
- š 16 000 tlačových dokumentov,
- š 10 000 článkov z periodík analyzovaných ročne (170 000 v informatizovanej báze),
- š 60 000 mikroforiem,
- š 1800 vybraných internetových stránok.

Ročný rozpočet na akvizície bol 761 000 eur v roku 2001 (919 000 v roku 2004). Ročný nárast je pravidelný a zodpovedá 10 000 dielam a 3 000 predplatným periodických publikácií (ročenky a periodiká).

Katalóg je počítačovo spracovaný od roku 1989 a prístupný na internete od roku 1999. Asi 500 000 záznamov v klasickom katalógu čaká ešte na retrokonverziu.

Priestory sú rozptýlené, celková kapacita je 792 čitateľských miest.

Knižnica poskytovala služby na piatich miestach:

- š Hlavná budova je na ulici Saint-Guillaume 30, s hrubou úžitkovou plochou 3864 m², z ktorých 1400 m² tvoria sklady (150 000 zväzkov). Čitatelia mali k dispozícii 182 čitateľských miest, 450 titulov periodík bolo vo voľnom výbere (vyšli za posledné štyri roky). Všetky publikácie boli v skladoch, v tejto budove neboli knihy vo voľnom výbere. Prakticky všetci zamestnanci knižnice pracovali tu: 102 osôb, 62 v kanceláriách a 40 v sklade alebo pri výpožičnom pulte,
- š Budova na ulici Saint-Guillaume 27, mala 400 čitateľských miest a ponúkala 15 907 zväzkov vo voľnom výbere. Plocha 480 m² bola rozdelená na dve sály a jeden sklad – 1000 m² v suteréne, kde bolo uskladnených 240 000 zväzkov,
- š Knižnica pre prvý študijný cyklus na ulici de la Chaise 9 mala 120 čitateľských miest a ponúkala 3900 zväzkov vo voľnom výbere; jej plocha bola 174 m²,
- š Knižnica pre tretie študijné cykly na bulvári Saint-Germain 199, mala 90 čitateľských miest a ponúkala 13 525 zväzkov vo voľnom výbere; plocha bola 260 m². Táto knižnica bola upravená v roku 1998 z priestorov prenajatých pre doktorandskú školu,

Š Sklady boli prenajaté v suterénoch Univerzity Dauphine (1500 m²). Na požiadavku Paríža IX, museli byť tieto sklady v rokoch 2001-2004 uvoľnené a preložené mimo Paríža. Polovica zbierok tam zostala, čo je 13 000 bežných metrov a asi 430 000 zväzkov.

V celej knižnici bolo 45 počítačov vyhradených na dokumentárne využitie (prístup do katalógu, k cédéromom, na internet).

Zameranie projektu obnovy

Projekt mal dve časti: obnova budovy na ulici Saint-Guillaume 30, s presťahovaním do provizórnych priestorov realizovaným počas obdobia prác v rokoch 2002-2003 a úprava a obnova budovy na ulici Saint-Guillaume 28, pre ktorú nebol stanovený termín.

Realizácia celého projektu mala umožniť sústrediť knižnicu v jednom centrálnom bloku (ulica Saint-Guillaume 28-30) a zachovať pobočku pre tretí študijný cyklus na bulvári Saint-Germain 199.

Hlavné ciele celkového projektu boli:

- Š zväčšiť plochu čítární, aby sa tam dalo umiestniť viac zbierok vo voľnom výbere;
- Š zvýšiť počet čitateľských miest, vzájomne ich prepojiť, aby študenti mohli používať vlastné i knižničné počítače a mohli sa tak dostať k externým a interným elektronickým dokumentom;
- Š racionalizovať rozdelenie priestorov prístupných verejnosti a kancelárskych priestorov;
- Š prispôbiť priestory bezpečnostným normám;
- Š umožniť dlhšie otváracie hodiny večer (až do 21-ej alebo 22-ej hodiny) v určitých obdobiach roka, s minimom personálu, vďaka takej koncepcii priestorov, ktorá umožní otvoriť jedine hlavný vchod a veľkú čítareň a nie celú budovu.

Projekt neumožnil výrazne zvýšiť plochu určenú na uchovávanie v skladoch, ale umožnil uložiť väčší podiel dokumentov v čítárňach a študovniach formou voľného výberu. Čo sa týka uchovávanía dokumentov, riešilo sa to tak, že časť bola uložená v Centre technique du livre de l'Enseignement supérieur – CTLes (menej využívané dokumenty) a časť bola zverená spoločnosti, ktorá sa špecializuje na archivovanie.

Realizácia prvej etapy neumožnila získať viac plochy. Zato využitie existujúcich priestorov bolo zracionalizované a ponúklo viac reálne využiteľného priestoru na dokumentačnú činnosť a na štúdium používateľov v sálach s dokumentmi vo voľnom výbere.

Druhá etapa (ulica Saint-Guillaume 28) je ešte len hypotézou. Umožnila by zvýšiť o 3000 m² plochu knižnice a najmä plochu skladov v suteréne, zdvojnásobiť počet zväzkov vo voľnom výbere a počet čitateľských miest a konečne ponúknuť priestory na rôzne využitie: kancelárie pre individuálnu prácu, sály pre kolektívnu prácu atď.

Projekt prvej fázy nevyžadoval zvýšenie počtu personálu dokumentačných služieb, ale presun časti personálu zo skladov a z knižnice prvého študijného cyklu do verejných priestorov, pričom sa rozšírili jeho aktivity.

Celkový projekt neráta so špecifickým rozpočtom na akvizíciu dokumentov, ale s novým prerozdelením existujúcich dokumentov medzi sklady a sály s voľným výberom ako aj s ich fyzickou úpravou (etikety s klasifikáciou Dewey, bezpečnostné pásky).

Organizácia projektu

Národná nadácia politických vied bola investorom. Vzhľadom na rozsah rekonštrukcie, FNŠP poverila investorskou činnosťou spoločnosť Ernst & Young, tak pre časť rekonštrukcie ako aj pre časť provizórneho sťahovania, ďalej pre činnosť iných špecialistov: technických expertov, odborníkov na vnútorné vybavenie i na riadenie knižníc.

Od októbra 2000 pracovala hlavná plánovacia skupina. Mala zosúladiť harmonogram prác s architektom a so zodpovednými za investorskú činnosť. Od marca 2001 sa obohatila o názory viacerých interných pracovných skupín, vytvorených z personálu knižnice pod vedením odborníkov z kancelárie SERQH. Architekt alebo jeden z ich zástupcov, sa zúčastňoval pracovných zasadaní, čo podporovalo výmenu informácií o obmedzeniach budovy, vzhľadom k určitým vyjadreným želaniam. Viac ako 50% personálu zo všetkých kategórií zamestnancov spoločne pracovalo priamo na príprave projektu v rámci týchto skupín. Projekt bol prezentovaný na viacerých generálnych zasadaniach, tak pre personál knižnice ako aj pre reprezentatívne zložky Inštitútu politických vied: správnu radu, študentskú radu, výskumné centrum, vedeckú dokumentačnú radu, závodný výbor, výbor pre hygienu a bezpečnosť pri práci.

Knižnica chcela čo najviac obmedziť nepohodlie študentov Inštitútu politických vied počas trvania prác. Bolo rozhodnuté inštalovať služby a zbierky do provizórnych prenajatých priestorov blízko k ulici Saint-Guillaume, maximálne využiť dve čítarne na ulici Saint-Guillaume 27, znovu dať do prevádzky starý výpožičný pult, ktorý sa nachádzal na prízemí, prenajať 1500 m² skladu v Ivry: stála skupina zamestnancov knižnice tam mala každý druhý deň službu: zabezpečovala dokumenty na vypožičanie, asi 500 dokumentov denne, ktoré sa prenášali na nákladných autách v pojazdných skrinách. Dve presťahovania prebehli počas obdobia, keď je najslabšia návštevnosť knižnice, čo bolo vo februári 2002 a 2003, a zodpovedalo to obdobiu medzi semestrami. Knižnične služby boli úplne zatvorené tri týždne pri každom sťahovaní a počas trvania stavebných prác bola knižnica zatvorená pre externých čitateľov, s niekoľkými výnimkami.

Výstavba: majstrovský kúsok

Keď architekt François Pin oznámil dodacie lehoty budovy, mnohí ho považovali za rojka. No výzva bola prijatá a otvorenie novej knižnice, rok po obdržaní stavebného povolenia, predstavovalo skutočný výkon. Prípravné štúdie prebiehali v rokoch 2000 a 2001. Knižnica sa presťahovala vo februári 2002. Práce začali 4. marca 2002. Všetky druhy remeselníkov sa striedali na stavenisku, aby najprv zbúrali veľkú časť interiérov starej budovy. Zachované ostali len fasády a nosné múry. Táto prvá fáza trvala tri mesiace.

Potom bola budova prerobená: boli urobené nové priečky a stropy, čo umožnilo, pri zrušení jedného z troch schodíšť, získať 500 m² úžitkovej plochy. Táto veľká práca trvala rovnako tri mesiace. Obnova sa zakončila inštaláciou klimatizácie a kúrenia, káblov, položením rámov a zárubní, maliarskymi a stolárskymi prácami. Konečne, jeden mesiac bol potrebný na finalizáciu vybavenia, na montáž nábytku a regálov, na inštaláciu informatického materiálu a testy kontroly a bezpečnosti ešte pred otvorením pre verejnosť. Knižnica znovu otvorila svoje brány 3. marca 2003, presne rok po zatvorení.

Architektúra

Budova sa rozkladá na desiatich úrovniach: tri podzemné, jedno prízemie a šesť poschodí. Kancelárie sú na troch najvyšších poschodiach, úroveň -3 je venovaná skladu s rozlohou 3000 m², úroveň -2 parkovacím miestam a technickým priestorom, úrovne -1 a +1 až +3 čítárňam a študovniam, prízemie je rezervované kontrole vstupu a centralizovanému pultu, kde sa knihy požičiavajú i vracajú. Kníhkupectvo zaberá časť prízemnia tak ako predtým.

Hľadanie svetla bolo jedným z hlavných princípov obnovy knižnice. Zatiaľ čo v budove v jej predchádzajúcom stave sa striedali temné chodby, malé kancelárie a stiesnené sály, nové rozmiestnenie poskytuje dnes miesto plochám bez priečok pre čítárne, cez ktoré prechádza prirodzené svetlo súčasne z ulice i zo záhrady. Tento princíp otvorenosti bol rovnako podstatný pri úprave čítárne na úrovni -1, kde sa znovu získal priestor premiestnením starého parkoviska na úroveň - 2. Architekt vymyslel „studňu svetla“, ktorá priamo osvetľuje čitateľské stoly v suteréne.

Farby a materiály vybrané pre vnútorné zariadenie (drevo, tehla, betón, živica) sú v súlade so svetlom. Prinášajú mnoho tepla do atmosféry čítární.

Pulty a čitateľské stolíky sú z irokového dreva, peknej tmavomedovej farby. (Iroko – cenné, stredne tvrdé, ťažké hnedé drevo z tropických stromov, pozn. prekl.) Nakoľko sa nedali vytvoriť individuálne študijné kútiky, niektoré čitateľské miesta boli včlenené do okenných výklenkov a vytvárajú tak privilegované útočiská na štúdium, s výhľadom do záhrady. Poloha záhrady bola zahrnutá do renovačných prác a vytvára predĺženie knižnice, keď je pekné počasie. Je tam voľný prístup a čitatelia môžu pracovať rozložení na trávniku.

Celá budova je klimatizovaná s možnosťou individuálnej regulácie v kanceláriách a s otváraním okien. Väčšina kancelárií vedie na terasu.

Vertikálna doprava funguje prostredníctvom troch výtáhov, dvoch rezervovaných pre personál, ktoré spájajú desať úrovní, jedného pre čitateľov, ktorý spája výlučne úrovne čítární od -1 po +3. Hlavné schodište bolo celé zrekonštruované. Je z neopracovaného betónu a rozbieha sa ako obrovská skrutka až k širokému strešnému oknu, ktoré ho osvetľuje.

Prístup do budovy pre personál, mimo otváracích hodín a do zón verejnosti neprístupných, je prostredníctvom elektronických kariet.

Vnútorne vybavenie

Časť zariadenia bola už predtým použitá. Čo sa týka regálov, neprístupilo sa ku kompaktným, pretože percento výpožičiek z týchto skladoch je vysoké, predstavuje jednu tretinu. Časť nábytku bola za posledných 5 rokov renovovaná. Najnovší kancelársky nábytok bol uchovaný a doplnený novým tak, aby spolu ladili. Ergonomická kancelária spolupracovala so špecialistom zodpovedným za vnútorné vybavenie knižnice. Informačný systém a systém správy knižnice, infromatické miesta personálu a verejne prístupné priestory, ktoré sú z roku 1999, ostali zachované.

Ostatné vybavenie bolo kompletne nahradené. Stoly a čitateľské stoličky mali viac ako 30 rokov. Boli kompletne obnovené (273 miest). Knižnica ponúkala vo voľnom výbere len periodiká, žiadne knihy. Regále pre asi 80 000 zväzkov boli objednané u špeciálneho dodávateľa pre knižnice. Zmena mechanickej prepravy dokumentov medzi skladmi na ulici Saint-Guillaume 27 a 30 bola, kvôli schátralosti, nevyhnutná. Obnova výpočtovej techniky bola stanovená na roky 2003 a 2004. Prijímacie, informačné a výpožičné pulty navrhol architekt (tak ako čitateľské stolíky).

Financovanie

Prestavba budovy bola financovaná zo štyroch spojených zdrojov: štát, oblasť Ile-de-France, mesto Paríž a Inštitút politických vied. Celkové náklady dosiahli výšku 10,3 miliónov eur. Len samotná operácia, ktorá umožnila zabezpečiť prístupnosť fondu a pokračovanie práce celého personálu knižnice počas trvania prestavby, stála viac ako 1,4 milióny eur.

Inštitút politických vied prispel 4,1 miliónmi. Táto investícia, úplne financovaná z vlastných zdrojov FNSP (finančné krytie za posledné roky) je najvýznamnejšou, ktorú Inštitút politických vied realizoval za desiatky rokov.

Renovácia knižnice, zahrnutá do plánu U3M, mohla využívať príspevok 4,6 milióna eur štátneho úveru.

Oblasť Ile-de-France a mesto Paríž sa tiež zúčastnili na financovaní. Oblastná rada pridela subvenciu 1,22 milióna eur a Rada mesta Paríž subvenciu 380 000 eur.

Nová knižnica

Vo všetkých čítárňach knižnice (obnovená budova a ostatné čítárne) sa počet kníh vo voľnom výbere skoro zdvojnásobil (z 26 700 na 46 000 zväzkov), čo stále predstavuje len nízke percento (7,1%) z celkového fondu. Počet periodík v čítárňach stúpol zo 450 titulov za 4 roky na 720 titulov za 5 rokov. Táto reorganizácia zbierok mala okamžitý dopad na počet a rozdelenie výpožičiek. V roku 2001 boli výpožičky rozdelené na dve tretiny dokumentov zo skladov a jednu tretinu dokumentov z čítární. V roku 2003, v roku znovuotvorenia, sa výpožičky rozdelili inak: polovica zo skladov a polovica z čítární. Paralelne s touto novou štruktúrou výpožičiek, samotný počet požičaných dokumentov klesol, z priemerného počtu 300 000 ročne na 200 000 v roku 2003. Bude však treba počkať na koniec roku 2004, aby sa dal utvoriť obraz výpožičiek, ktorý bude zodpovedať celému roku fungovania v novej knižnici a návratu externých čitateľov. Lepšia prehľadnosť a viditeľnosť dokumentov bezprostredne spojených s výukou umožnila konzultácie priamo na mieste, čím sa znížili požiadavky na výpožičky zo skladov "len aby sa dali vidieť" a vzápätí okamžite vrátiť, keď ich používateľ nepovažoval za relevantné po tom, čo ich držal v ruke.

Vytáženosť nových čítární je najväčšia v čase od 10.30 hod. do 18. hod. Staré sály, nachádzajúce sa v budove, kde sa vyučuje, neslúžia vlastne pôvodnému účelu. Vo všetkých čítárňach knižnice (stará a nová budova) je celkovo 600 čitateľských miest (1 miesto na 10 študentov). Bude treba čakať na realizáciu druhej fázy, aby sa táto kapacita zvýšila. Všetky čitateľské miesta sú prepojené káblami a umožňujú prístup do siete Inštitútu politických vied, k počítačovým zdrojom a na internet. Študenti môžu využívať jedno zo 40 infromatických miest, ktoré majú k dispozícii, ale vo všeobecnosti dávajú prednosť pripojeniu sa na vlastný notebook. (Vo všetkých sálach knižnice je 70 takýchto miest a skoro 300 miest v rozličných infromatických sálach inštitútu). Nie je zriedkavosťou vidieť skoro tretinu čitateľov pracovať na vlastnom počítači. Tento nový spôsob práce bol zohľadnený aj v starších budovách, ktoré boli vybavené tak, aby

umožnili permanentný prístup študentom do siete. Najstaršie sály školskej budovy boli integrované do tohto programu bezsietového spojenia.

Záverom

Obnova hlavnej budovy Inštitútu politických vied bola zložitou operáciou, ktorá sa uskutočnila v rekordnom čase. Študenti a vedeckí pracovníci boli relatívne málo obmedzovaní počas rekonštrukčných prác a sú rovnakého názoru, čo sa týka kvality výsledku. Externí čitatelia boli nadšení, že sa môžu vrátiť. Tento projekt, za významnej účasti celého personálu knižnice, umožnil integrovať všetky možné vylepšenia navrhnuté profesionálmi pre jeho pracovný komfort. No len realizácia druhej fázy umožní zväčšiť knižnicu tak, aby sa priblížila medzinárodným normám krajín Severnej Ameriky, Nemecka a Veľkej Británie.

Táto prvá realizácia plánu U3M, čo bol malý projekt (3000 m²), je dobrým znamením pre ďalšie stavby, ktoré budú omnoho väčšie.

MULLER, Joëlle. La bibliothèque de Sciences Po. In *Bulletin des bibliothèques de France*, 2004, č. 4, s. 102-108.

(Preložené z francúzštiny, upravené a krátené)

RÔZNE

MERCURIUS VERIDICUS 300 rokov od vydania prvých novín na Slovensku

Počiatky vzniku prvých európskych novín siahajú do obdobia konca 17. a začiatku 18. storočia. Predchodcovia súčasných novín prinášali správy zo sveta,

o vojnách, prírodných katastrofách, občas aj správy z domáceho života. Informačné potreby vzdelanej vrstvy spoločnosti vo vtedajšom Uhorsku saturevali nemecké, francúzske a talianske časopisy.

MERCURIUS VERIDICUS EX HUNGARIA.

Nitria, 16. Mensis Augusti. 1705

Error panicus invaserat primùm has oras, ex moderno prælio, ad Arcem Veres-kõ inito, qui tamen post meliùs cognitum rei statum, certàsque relationes, subitò resedit, rebus hoc-modò se habentibus: Postquàm Hostis ad extrema redactò fortalitiò Leopoldino succurrere conatus est, strato super Danubium ponte eòque trajectò, in campis Arcis *Szente* castra metatus est, ac sub mediam noctem Vallum nostrum, ad Fluminis Vagi ripam pro conservatione pontis positum, furiosò impetu aggressus, postquàm insultum ter repetiit, toties itidem virtute Baronis *Nicolai Prinyi*, Cohortium Pedestrium Brigaderi, repulsus est, tam exquisita sui cum clade, ut cæsis quàm plurimis, ac pluribus fauciatis, aliquot currus cadaveribus repletet, ac ad tegendum occisorum numerum, eadem nocte humaret. Quamvis verò datis Serenissimi Principis ordinibus, magna pars Exercitus, per superiorem pontem eò fine transire iussus est, ut hostem (qui Armadam Nostram abesse ratus securiùs quievit) ante auroram summá vi adoriretur: nihilominùs ob nimiam cunctationem res effectu caruit, cum aliàs communi opinione credatur, hostem eà nocte internecione deleri potuisse. Altero itaque die, rectà Leopoldinum iter suum direxit, ac insidiarum nescius, denuò in alterum Vallum incidit, ac per certos ictus adedò feliciter repressus est, ut viam longiorem quærere cogeretur, ac tantoperè confunderetur, ut si hic denuò à Nostratibus invasus fuisset, certò certius profligatum lugeret nunc Austria; verùm Deo aliter disponente, intentionem suam assecutus est, ac dum miles Rákóczianus prælium distulit, hostis dictum Fortaliti-um comætu juvit, militèque præsiariò auxit, tanto furore in proximam Civitatem *Galgócz* irruens, ut eam totam cum Arce pulcherrima igni daret, ac pluribus Incolis contra Cartellam cæsis, ne mendicis quidem in Xenodochio repertis parceret. Intercè Exercitus Noster exitum Hostis à valle Leopoldina avidè præstolabatur, quem ut Generales Cæsarei conspexerunt benè ordinatum, hæsit diutiùs totus exercitus hostilis viam effugii quærendo; idèdque hinc inde cavillando, ac nunc Moraviam versùs, nunc retrorsùm iter suum dirigendo, magnò fatigiò Nostrates vexavit, eò potissimùm certo fine, ut constrictum locum commodè pro tuta-

A

misc

V Rakúsku začiatkom 18. storočia – roku 1703 vznikol Wienerisches Diarium ako úradný časopis habsburského dvora, ktorý z hľadiska cisárskeho dvora a pre Uhorsko nepriaznivo, reflektoval aj prebiehajúce sedliacke vzbury a Rákocziho povstanie, počas ktorého odbojná šľachta presadzovala svoje stavovské požiadavky – oslobodenie od daní, samostatnosť Uhorska.

Ako protiklad voči týmto negatívnym správam uverejňovaným o rákocziovskom povstaní, pripravil a **začiatkom apríla 1705 v Košiciach** vydal gróf Antal Eszterházy, príbuzný F. J. Rákocziho, **prvé číslo novín Mercurius Hungaricus**. Rukopis priložil k listu adresovanému Františkovi Jozefovi II. Rákoczimu (1703-1711 vodca protihabsburského stavovského povstania). Rákoczi si uvedomil silu a vplyv tlače na informovanosť spoločnosti doma i v zahraničí a nariadil, aby jeho kancelária vydávala tento časopis pravidelne.

Gróf Eszterházy navrhoval prijať novinára a sám sa podujal na funkciu šéfredaktora. Neskôr sa spolu s ním na redigovaní podieľali aj Rákocziho tajomníci – spisovateľ Pavol Ráday a Samuel Ebeczky a následne roku 1709 a 1710 gróf Mikuláš Bercsényi.

Správy z bojov sa sústreďovali v generálnom štábe sídliacom v maďarskom Egeri. Tam sa prekladali z maďarčiny do latinčiny a po týždni sa posielali do tlačiarne. Prvé čísla sa tlačili v Košiciach, ale od augusta 1705 a ešte aj roku 1708 už v Levoči, v Nitre, roku 1710 vyšli noviny v Bardejove (po obsadení Levoče habsburskými vojskami). Práve v tomto roku teda získali formálne znaky pravidelnosti, ktoré charakterizujú periodikum. Predpokladá sa, že neskôr, roku 1710, vychádzali opäť v Košiciach. Neúspechy rákocziovských vojsk a potlačenie povstania roku 1711 bolo súčasne koncom vydávania týchto novín.

Celkove bolo pripravených 13 rukopisných a tlačených čísel ^{/3}. Noviny vychádzali zo začiatku týždenne a neskôr, roku 1710 (pred potlačením Rákocziho povstania) už mesačne. Jednotlivé čísla mali kvartový formát a rozsah cca 4-6 strán, jednostĺpcovú sadzbu a názvy „článkov“ boli nahradené miestom a dátumom správy.

Vychádzali v 100 výtlačkoch ^{/1} vo vtedajšom úradnom jazyku – v latinčine, ktorá bola konverzačnou rečou súdobej uhorskej šľachty.

Slovenský bibliograf droku Michal Potemra dokumentuje zmenu názvu novín: prvé zachované číslo z mája 1705 malo názov Mercurius Hungaricus, v auguste 1705 mali noviny už názov Mercurius Veridicus a Mercurius Veridicus ex Hungaria. ^{/2}

Anno Millesimo Septingentesimo Decimo,

MERCURIUS VERIDICUS

E X

H V N G A R I A.

Ujvarinô, Vigesima octavâ Februarii.

Post felicem nuperum ad *Egerszeg* cum hoste actum, obtentisq; Præsidiis Germanicis *Thavarnok & Nagy Bosfany*, Excellentissimus noster Campi-Marschallus Comes *Antonius Eszterházy*, Militiam sub Commando suo habitam tantisper pro refocilatione contraxit, brevi aliàs diversiones tentaturus.

Ujvarinô, secunda Martii.

UT hosti diversiones causet Campi Marschallus Noster, Dominus Comes *Antonius Eszterházy*, Militiam suam in tres subdividendo Partes, unam directè Moraviam versùs, alteram ad Insulam *Csalloköz*, tertiam autem in Comitatus *Trentsiniensem & Thurocziensem* cum sufficienti apparatu expedit, quæ ubiq; felices progressus obtinuit; Parthia enim cum Brigadero & Colonello *Adamo Balog* in Moraviam tendens, circa *Tyrnaviam* obviam sibi habito Regimine Cæsareo *Stirhaim*, ad pagum seu villam *Czifer*, strenuè cum eodem confluit, ex quo ultra ducenti cæsi, non pauci capti, reliquos in fugam adactis, quâ sibi consuluerunt, certa verò Pars dicti Regiminis semet sub ipso prælio ad Castellum in mentionato loco *Czifer* existens recepit, unde Militiæ nostræ capitulatione mediante se tradere adacta, indeq;

Noviny boli svojím zameraním stavovské, protihabsburské. Na svojich stránkach informovali najmä o činnosti rákocziovského vojska. Prinášali informácie o priebehu povstania, veľmi často z územia dnešného Slovenska – z Košíc, Prešova, Nových Zámkov či krásnej Hôrky - z miest, kde pôsobilo rákocziovské vojsko.

Ex Krasznahorka sextâ Martii.

Hodie rectè Generalis Cæsareus *Viard* cum viginti cohortibus suis equestris ordinis *Rosnaviâ* movit, iter suscipiens versùs Civitatem montanam *Szomolnok*, inde quonam tendit ulterius adhuc incertum, id tamen ex certa relatione nobis constar, vexilla seu Cornetas eorum (quod antehac non solebat) secum accepisse, & quemlibet militum pro septem diebus Annonam, Peditarum vero cum tota Bagasia in circumferentiam Templi pro securitate collocavit; hinc dijudicari potest, non ita citò reversurum, sed aliquas notabiles diversiones tentaturum.

Eperjesinò, octavâ Martii.

Herì expedieramus Parthias, tam *Leutschoviam*, quàm & *Szomolnokinum* versùs, pro recognitione hostis, utraq; hodie reversa refert Generalem *Viard Rosnaviâ* cum equestri Militia movissè versus *Szomolnok*, inde ulterius habere intentionem, sed quo, nescitur; Generalis quoq; *Leffelholtz Leutschovia* contrahit actu suas copias.

Cassoviæ, Nonâ Martii.

Cæsariani excubias suas in Montanis ulterius extendere volentes, in Civitate montana, *Metzenzeiff* dicta, novum extruere vallum ceperunt, ad quod impedimentum Supremus Regni Generalis, hinc tam Equestrem cum Colonello *Paulo Szalay*, quàm Pedestrem, sub Colonello *Bagossy*, subitò expedivit Militiam, quæ ibidem Cæsareanos aperto pectore aggressa, vallum jam ferè perfectum occupavit, & Militia Cæsarea perditis ultra quadraginta ad interiora Templi præ alto muro Cemeterii circumdati, se recepit, unde sequenti nocte, de relicto loco inhumatis relictis corporibus, se clam receperunt intra montes *Szomolnokiensis*; nostriq; destructò & detractò vallò, feliciter redierunt, uno Capitaneo, duobus Gregariis mortuis, & novem fauciaris ex nostris.

SS

Eperje.

Noviny boli zasielané do zahraničia – do Nemecka, Francúzska i Švédska, kde mali informovať šľachtu, politikov a diplomatov o prebiehajúcich bojoch a súčasne získavať zahraničie na stranu rákocziovského povstania.

Mercurius bol prvými novinami vydávanými na území bývalého Uhorska prinášajúcimi správy o aktivitách rákocziovského vojska aj v slovenských mestách.

Mercurius Veridicus sa považujú za prvé noviny vydávané v novinárskej forme na území Slovenska.

Po viac ako sto rokoch od začiatku vydávania prvých novín v Európe sa tak Uhorsko priradilo ku krajinám, ktoré vydávali noviny: Nemecko – Frankfurter journal založené roku 1615, Anglicko-English Mercurie, ktoré majú ešte dlhšiu históriu – od roku 1588, Rakúsko – roku 1703 noviny Post-tägliche Mercurius vydávané Jánom Gheleonom, neskôr noviny Wienerisches Diarium vydávané od 8. augusta 1703 cca do roku 1779.

Svojou tlačiarenskou provenienciou, ale aj pre účasť obyvateľstva Slovenska na Rákocziho povstaní, je Mercurius veridicus súčasťou aj slovenských kultúrnych dejín. Michal Potemra, ktorý sa venoval retrospektívnemu bibliografickému výskumu časopisov na Slovensku od najstarších čias, ho považuje za predchodcu novín Nova Posoniensia, ktoré v rokoch 1921-1922 tlačil a vydával bratislavský tlačiar Ján Pavol Royer a po obsahovej stránke zabezpečoval polyhistor Matej Bel.

Literatúra:

1. Kenéz, G. – Benda, K.: Mercurius Veridicus 1705-1710. – [Budapest] : Magyar Helikon 1979. - 141 s.
2. Potemra, Michal: K 250. výročiu prvého časopisu na Slovensku. Knižnica . – Roč. 1955, s. 78-79.
3. Potemra, Michal: Bibliografia inorečových novín a časopisov na Slovensku do roku 1918. – Martin : Matica slovenská 1963.- s. 23-24, s.543

Lýdia Sedláčková

PERSONÁLIE

ODCHOD DO DÔCHODKU

V 1. polroku 2005 odišlo do dôchodku viacero našich kolegýň a kolegov. Medzi nimi boli niekoľkí, ktorí práci v Univerzitnej knižnici v Bratislave zasvätili dlhé roky svojho života, venovali jej svoje sily, svoj čas, stali sa jej súčasťou.

Po 15-ich rokoch odišiel do dôchodku PhDr. Pavol Hýroš, skoro 25 rokov pracovala v UKB Mgr. Eva Potašová, neuveriteľných 35 rokov svojho života venovala našej knižnici PhDr. Emese Duka-Zólyomi a rekordér Mgr. Igor Smida odišiel na zaslúžený odpočinok po 37 rokoch práce v UKB.

Naším milým kolegyniam a kolegom zo srdca ďakujeme za všetko, čo urobili pre dobré meno UKB a prajeme im veľa dobrej pohody, spokojnosti i porozumenia do ďalších rokov života a najmä dobré, pevné zdravie.

OCENENIA

Cena INFORUM 2005

Cenami **Inforum 2005** boli ocenené najvýznamnejšie a najlepšie české a slovenské produkty, služby alebo činy spojené s elektronickými informačnými zdrojmi s významom pre českú, resp. slovenskú oblasť v období od januára 2004.

Výsledky hlasovania o Ceny Inforum 2005 boli slávnostne vyhlásené a odovzdané na INFOKONCERTE dňa 25. 5. 2005. Cenu získala Univerzitná knižnica v Bratislave za komplexnú rekonštrukciu budov jednej z najväčších vedeckých knižníc na Slovensku.

SÚŤAŽ STAVBA ROKA

V 11. ročníku prestížnej celoštátnej verejnej neanonymnej súťaže Stavba roka, ktorú vyhodnotili v Prešove, cenu bratislavskej Slovenskej technickej univerzity a zároveň aj Cenu primátora hlavného mesta SR Bratislavy si vyslúžila obnovená kultúrna pamiatka zo 16. a 17. storočia, súbor historických budov Univerzitnej knižnice na Klariskej, Michalskej a Ventúrskej ulici.

SÚŤAŽ Top WebLib

V rámci 33. medzinárodného informatického sympózia INFOS 2005 sa uskutočnilo vyhodnotenie súťaže Top WebLib 2004. Cieľom súťaže bolo podnietiť úsilie knižníc prezentovať svoju činnosť na internete, zvýšiť kvalitu a návštevnosť svojich webových stránok a tým dosiahnuť lepšiu informovanosť o činnosti a poskytovaných službách. Univerzitná knižnica v Bratislave získala v tejto súťaži hlavnú cenu odbornej poroty TOP WebLib.

KALENDÁR AKCÍ

AKCIE MULTIFUNKČNÉHO KULTÚRNEHO CENTRA V ČASE OD 19. 4. 2005 DO 20. 6. 2005

27. 4. 2005 Imigrácia a rasizmus. Prednáška švajčiarskeho politológa prof. Dr. Uliho Windischa zo Ženevy. Akciu zabezpečilo švajčiarske veľvyslanectvo v spolupráci s Informačnou kanceláriou Rady Európy (31 účastníkov).
28. 4. 2005 Ako vzdelávať dyslektika, dyslektičku. Prednáška Mgr. Dagmar Chrobokovej, ktorú usporiadali Autisti n.o., Spoločnosť priateľov UK a občianske združenie PreDys. Súčasťou prednášky bola aj výstava pomôcok pre deti s poruchami učenia (52 účastníkov).
28. 4. 2005 Beseda so spisovateľmi Theodorom Kallifatidesom-Švédsko; Larsom Saalye Christensenom – Nórsko a Danielom Katzom – Fínsko, ktorú usporiadalo oddelenie škandinavistiky pri Katedre germanistiky, nederlandistiky a škandinavistiky Filozofickej fakulty UK (65 účastníkov).
- 3.-13. 5. 2005 Výstava žiackych prác pri príležitosti 52. ročníka medzinárodného projektu Európa v škole, ktorú zorganizoval Slovenský sekretariát medzinárodného projektu pod záštitou MŠ SR, Rady Európy, EP, Komisie Európskej únie a Európskeho kultúrneho fondu (150 návštevníkov).
17. 5. 2005 Slávnostné odovzdávanie certifikátov v rámci programu Secondary School Scholarship, organizované Nadáciou otvorenej spoločnosti za účasti zástupcov NOS-OSF, amerického a britského veľvyslanectva, rodičov a zástupcov médií (65 hostí).

23. 5. 2005 Podpis zmluvy UK s rakúskym veľvyslanectvom o zriadení Rakúskej knižnice ako súčasť UK. Podpísania zmluvy sa zúčastnilo približne 110 hostí, ktorí si prezreli jej novootvorené priestory.
25. 5. 2005 Prezentácia kníh Štúdie o Chopinovi autora Jakova Miľštejna a Pedagogika G.G. Neigauza autorky Berty Kremenštejnovej, ktorú usporiadalo v spolupráci s UK Hudobné centrum /Music centre Slovakia/. Knihy sú určené slovenským pedagógom hry na klavír a všetkým záujemcom o toto umenie. Súčasťou prezentácie bola prednáška spojená s ukázkami hry na klavír za účasti 45 hostí.
25. 5. - 2. 6. 2005 Výstava Dag Hammarskjöld pod záštitou švédskeho veľvyslanectva, pri príležitosti 100. výročia narodenia významného švédskeho politika (300 navštevnikov).
2. 6. 2005 Ženy na Slovensku rok po vstupe do Európskej únie – beseda s europoslankyňami Monikou Beňovou a Annou Záborskou, ktorú zorganizoval Klub Nového slova za účasti cca 50 poslucháčov.
3. 6. 2005 Svet v stratenej rukavici – prezentácia básnickej zbierky Johna Šimečku, amerického básnika slovenského pôvodu, usporiadaná americkým veľvyslanectvom v spolupráci s Info USA. Pri tejto príležitosti boli k dispozícii na predaj aj básnické zbierky autora v slovenskom aj anglickom jazyku. Podujatia sa zúčastnilo približne 190 hostí, medzi ktorými boli aj žijúci rodinní príslušníci autora.
15. 6. -18. 6. 2005 Výstava bonsajov a suisekov, usporiadaná japonským veľvyslanectvom v spolupráci s UK, ako súčasť programu „2005 - rok vzájomných výmen medzi EÚ a Japonskom“ (115 návštevnikov).

16. 6. - 17. 6. 2005 Zasadnutie ENPG /European Group for Network Policy /, ktorej je Slovenská republika členom, organizované Slovenskou akademickou sieťou /SANET/. Zasadnutia sa zúčastnilo cca 25 členov ENPG a pozvaní hostia (50 účastníkov).

Názov: **BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE**

Vydala: **Univerzitná knižnica v Bratislave**

Zodpovedný redaktor: **Mgr. Tatiana Popová**

Redakčná rada: **Mgr. Mária Džavíková, Mgr. Kamila Fircáková,
PhDr. Dagmar Kleinová, Mgr. Tatiana Popová,
PhDr. Lýdia Sedláčková**

Jazykový redaktor: **PhDr. Júlia Dvorská**

Rok vydania: **2005**

Tlač: **Univerzitná knižnica v Bratislave**

REGISTRE

Príloha periodika BULLETIN Univerzitetnej knižnice v Bratislave č. 1/2005

O b s a h

Abecedný autorský register.....	1
Tematický register.....	8
Register reklám	14

Abecedný autorský register

Aktuality: Informácie z knižničnej a informačnej vedy

Ročník 1, č. 1/1999

Popová, Tatiana:

- š Kultúra a výchova 1/28-30
- š Knihovna a informační struktura města 1/ 35-37
- š Medzinárodná konferencia LOKAL-GLOBAL o knižničnom
- š zákonodarstve v Európe 1/38
- š Autorské právo 1/42 -43
- š Krajská konferencia knižníc Bratislavského kraja – K súčasnému stavu a perspektívam rozvoja knižníc Bratislavského kraja 1/44
- š Knižnice a informačná spoločnosť 1/57
- š Správa o Zelenej knihe o úlohách knižníc v modernom svete 1/57-58
- š Kultúrne kontexty knihovníctva v informačnej spoločnosti 1/58-59

Svobodová, Carmen:

- š Grantový program na podielovom princípe financovania 1/47

Weissová, Marta:

- š Dokumentačné a informačné stredisko sociálnej ochrany 1/31-32
- š Dni detskej knihy 1/39-41
- š Informácia o jednorazovom štatistickom zisťovaní 1/51-52
- š Ďakujeme za dlhoročnú prácu PhDr. Hane Vydrovej 1/63

Ročník 2, č. 1/ 2000, č. 2/2000

Fircáková, Kamila:

- š Pripomíname si pracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave 1/61-83
- š Na Záhorí o knižnej kultúre 2/20-24

Lechner, Dušan:

- š Za Jozefom Gerbócom 1/84-85

Mészárosová, Klára:

- š Na výstave Tri kódexy 2/19

Polievková, Anna:

- š UNESCO, mládež a svetové dedičstvo 1/35-38

Sochorová, Jana:

š Vyhodnotenie systému JASON a jeho perspektívy 2/32-34

Tulejová, Zuzana:

š Kompaktné disky v oddelení periodík UKB 2/49-51

š Periodiká v UKB získavané prostredníctvom nadácií 2/52-53

Weissová, Marta:

š Informácia – Základný prvok účinnej prevencie závislosti 2/25-26

š Knižniční pracovníci v Župnej knižnici v Békéscsabe 2/29-30

š Mestské knižnice v čísloch 2/59-61

Aktuality – Informácie z knižničnej a informačnej vedy a praxe

Ročník 3, č. 1/2001, č. 2/2001

Fircáková, Kamila:

š Petrovi Tvrdom a jeho výročí 1/13-15

Kleinová, Dagmar:

š Systém Aleph a jeho aplikácia vo výpožičnom systéme Univerzitnej knižnice v Bratislave 1/37-40

š Elektronické zasielanie dokumentov - Systém JASON v roku 2000 a jeho perspektívy 1/41-45

š Druhé zasadnutie národnej komisie pre služby pri Slovenskej národnej knižnici v Univerzitnej knižnici v Bratislave 2/13-15

Sochorová, Jana – Ochotnická, Ľudmila:

š Štatistika medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby v SR za rok 2000 1/52-55

š Štatistický prehľad medziknižničných výpožičných služieb v Univerzitnej knižnici v Bratislave za rok 2001 2/49-56

Tóthová, Daniela:

š Knižničné služby pre nevidiacich v Spojených štátoch amerických 1/19-26

Weissová, Marta:

š Štatistické výkazníctvo knižníc SR v Univerzitnej knižnici v Bratislave (1997-2000) 1/49-51

Androvič, Alojz:

Š Tallinský summit 2/11-15

Drličková, Dana:

Š Informácie zo seminára hudobných knihovníkov 1/16-18

Š Fircáková, Kamila:

Š Jubileum knihovníckych združení 1/29-32

Š Príspevok k výskumu dejín knižnej kultúry 2/19-23

Š Výstava školských výročných správ 2/61-63

Š Pripomíname si bývalých pracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave – Výročia a životné jubileá v roku 2003 2/71-74

Gešková, Želmíra:

Š Knižná kultúra na Považí 1/13-15

Š Knižná kultúra v Šariši a Bardejove 2/24-27

Hanus, Jozef – Mináriková, Jarmila – Hanusová, Emília:

Š Deacidifikácia bez technických zariadení a peňazí – sen či realita? 2/33-34

Katrinčová, Beáta:

Š Pridelovanie ISSN elektronickým publikáciám 2/53-57

Kleinová, Dagmar:

Š Tretie zasadnutie národnej komisie pre služby 2/28-30

Š Digitálna elektronická knižnica BBB – projekt Bielefeld – Bratislava – Brno a elektronická knižnica Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB) 2/45-48

- las -

Š Digitálne dedičstvo 2/49-52

Lechner, Dušan:

Š K životnému jubileu PhDr. Gabriely Lučeničovej 2/69-70

Marušiaková, Katarína:

Š Ako hľadať informácie v databázach Univerzitnej knižnice – Služby pre registrovaných čitateľov 1/45-49

Mészárosová, Klára:

Š Islamské rukopisy a tlače vo fondoch Univerzitnej knižnice v Bratislave 2/58-60

Popová, Tatiana:

- š Rada Evropy, Štrasburk, Goethe – Institut, Mnichov: Evropská knihovnická legislativa: diskusní příspěvky a informace o situaci ve vybraných evropských státech 1/33-38
- š KIMLIČKA, Štefan: Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre „klasické“ aj elektronické zdroje 1/39-41
- š K životnému jubileu PhDr. Dušana Lechnera 2/67-68

Sedláčková, Lýdia:

- š Seminár o súbornom katalógu periodík 2/16-18

Sochorová, Jana – Ochotnická, Ľudmila:

- š Skúsenosti s využívaním databázy JASON a JADE 1/50-53

Trgiňa, Tibor:

- š Stavíme ... 2/5-7

Ročník 5, č. 1/2003, č. 2/2003

Bokrosová, Katarína:

- š Sprístupnenie študovne historických tlačí Slovenskej pedagogickej knižnice 1/42-44

Deverová, Katarína:

- š Knižná kultúra na Ponitří 2/26-32

Džavíková, Mária:

- š Návraty ku kongresu IFLA 2/7-8

Fircáková, Kamila:

- š Dni retrospektívnej bibliografie 2003 –1/12–15
- š Vladimír Dvořák – knihovník a bibliograf: príspevok k personálnej bibliografii 1/49-61
- š Významné udalosti v živote národných knižníc Ruska 2/35-41
- š Pri životnom jubileu PhDr. Marty Fratričovej 2/93-100

Gešková, Želmíra:

- š Heuristika nepravých periodík v maďarských knižniciach 1/19-22

Kleinová, Dagmar:

- š Štvrté zasadnutie národnej komisie pre služby 2/13-15

Kleinová, Dagmar – Oslanec, Ladislav – Popová, Tatiana:

- š Uvítací prejav na ustanovujúcom valnom zhromaždení Spoločnosti priateľov UKB

Lechner, Dušan:

Š K šesťdesiatke generálneho riaditeľa Univerzitnej knižnice v Bratislave PhDr. Tibora Trgiňu 1/47-48

Mikulík, Ladislav:

Š Knižné väzby s lubovými/špánovými doskami 1/37-41

Sedláčková, Lýdia:

Š Seminár Terminológia knižničnej a informačnej vedy v ČR a SR 2/17-25

Š Cena konferencie INFORUM 2003 pre súborný katalóg periodík 2/55-58

Š ICABS – nový program IFLA pre bibliografickú kontrolu 2/59-63

Š Medzinárodná konvencia UNESCO o uchovávaní nehmotného kultúrneho dedičstva 2/64-70

Sochorová, Jana:

Š Knižnice súčasnosti 2003 2/9-12

Ročník 6, č. 1/2004, 2/2004

Drličková, Dana:

Š Seminár českých hudobných knižníc 2/29-39

Fircáková, Kamila:

Š Katalóg slovacikálnych tlačí Univerzitnej knižnice v Bratislave do roku 1918 1/74-80

Š Bibliografka Želmíra Gešková 2/97-109

Jasemová, Antónia:

Š Otvorenie depozitnej knižnice NATO 1/52-56

Kleinová, Dagmar:

Š Otvorenie Centra ruských štúdií v Univerzitnej knižnici v Bratislave 1/51-52

Kleinová, Dagmar – Kovačková, Romana:

Š Pripravujeme sa na otvorenie knižnice 2/11-15

Kujovičová, Michaela:

Š Dejiny knižnej kultúry Trnavy a okolia 2/39-44

Majerová, Jarmila:

š Anglo-americké katalogizačné pravidlá – štandard pre katalogizáciu dokumentov 1/81-84

Mészárosová, Klára:

š Digitalizovaná bibliografia rukopisov Bašagičovej knižnice 1/46-50

š Konferencia o ochrane kultúrneho dedičstva 2/46-51

Polievková, Anna:

š Fórum Barcelona 2004 1/26-29

š 10. výročie strediska UNESCO v Univerzitnej knižnici 2/ 7-10

Popová, Tatiana:

š Týždeň slovenských knižníc 1/45-46

š Publikácie vydané Univerzitnou knižnicou v roku 2004 2/16-18

Poriezová, Miriam:

š Dni slovenskej národnej retrospektívnej bibliografie 1/9-11

Pytlová, Zlatica:

š Ján Čaplovič – život a dielo 1/7 -9

Rajterová, Nataša:

š 21. zasadnutie komisie pre služby pri NK ČR 1/22-25

Sedláčková, Lýdia:

š Aktuálne zo súborného katalógu periodík 1/57-63

š Slovenské knihovníctvo v československej knihovníckej tlači na začiatku 20. storočia 1/64-74

š Projekt "European Library" 2/55-56

š Nová koncepcia rozvoja českých knižníc do roku 2010 2/57-63

š Zlatý rez a knihovníctvo? 2/87-93

Sochorová, Jana – Zörklerová, Renáta:

š Informačné technológie v knihovníckej praxi 2/44-45

Tóthová, Daniela:

š INFORUM 2004 – Sekcia elektronické doručovanie dokumentov – súčasné trendy 1/11-18

š Knižnice súčasnosti – Seč 2004 2/21-29

Zólyomiová-Duka, Emese:

š Plenárne zasadnutie slovenskej národnej skupiny IAML – 24. seminár hudobných knihovníkov Slovenska 1/18-22

Tematický register

(ročník / číslo / strana)

Časopisy

Š Čo nového v časopise Bulletin des bibliothèques de France 1/1/59-61

Digitálne knižnice, digitálne dokumenty

Š Digitálna elektronická knižnica BBB – projekt Bielefeld – Bratislava – Brno a elektronická knižnica Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB) 4/2/45-48

Š Digitálne dedičstvo 4/2/49-52

Š Medzinárodná konvencia UNESCO o uchovávaní nehmotného kultúrneho dedičstva 5/2/64-70

Š Digitalizovaná bibliografia rukopisov Bašagičovej knižnice 6/1/46-50

Elektronické informačné zdroje

Š JASON, JADE – expresné informácie (seminár) 2/1/31

Š Vyhodnotenie systému JASON a jeho perspektívy 2/1/32-33

Š Kompaktné disky v oddelení periodík UKB 2/2/49-51

Š Elektronické zasielanie dokumentov - Systém JASON v roku 2000 a jeho perspektívy 3/1/41-45

Š Príspevky zo zasadnutia sekcie Document Delivery na konferencii IFLA v Bostone v dňoch 16. - 25. 8. 2001 3/2/29-36

Š Skúsenosti s využívaním databázy JASON a JADE 4/1/50-53

Š Pridelovanie ISSN elektronickým publikáciám 4/2/53-57

Š INFORUM 2004. Sekcia elektronické doručovanie dokumentov – súčasné trendy 6/1/11-18

Š Projekt "European Library" 6/2/55-56

Granty, nadácie

Š Grantový program na podielovom princípe financovania 1/1/47

Š Periodiká v UKB získané prostredníctvom nadácií 2/2/52-53

Hudobní knihovníci

Š Informácie zo seminára hudobných knihovníkov 4/1/16-18

Š Seminár českých hudobných knižníc 6/2/29-39

Š Plenárne zasadnutie slovenskej národnej skupiny IAML – 24. seminár hudobných knihovníkov Slovenska 6/1/18-22

Informačná výchova

Š Závěry z celoslovenského seminára Informačná výchova detí v knižnici 2/1/27-28

Inštitúcie, organizácie

- š Dokumentačné a informačné stredisko sociálnej ochrany 1/1/31-32
- š Jubileum knižníckych združení 4/1/29-32

Katalogizácia, spracovanie dokumentov, bibliografické normy

- š ICABS – nový program IFLA pre bibliografickú kontrolu 5/2/59-63
- š Anglo – americké katalogizačné pravidlá – štandard pre katalogizáciu dokumentov 6/1/81-84
- š Zlatý rez a knižníctvo? 6/2/87-93

Knižné väzby

- š Knižné väzby s lubovými/špánovými doskami 5/1/37-41

Knižnice

- š Celoštátne stretnutie pracovníkov odborov kultúry krajských úradov a riaditeľov štátnych knižníc 1/1/34
- š Knižnica a informačná štruktúra mesta 1/1/ 35-37
- š Krajská konferencia knižníc Bratislavského kraja – K súčasnému stavu a perspektívam rozvoja knižníc Bratislavského kraja 1/1/44
- š Závery krajskej konferencie knižníc Bratislavského kraja 1/1/45-46
- š Špecializované knižnice 21. storočia 1/1/54 -55
- š Verejné knižnice v Európe 2/1/43-46
- š Mestská knižnica v Stuttgarte 2/2/33-35
- š Šestnásť bodov filozofie knižnice 21. storočia - Projekt novej mestskej knižnice v Stuttgarte 2/2/36-38
- š Rotterdamská knižnica v srdci mesta 3/1/27-33
- š Knižnice amerických prezidentov 3/2/19-28
- š Anglické verejné knižnice 4/1/21-25
- š Odborná návšteva v Budapešti 4/2/37-41
- š Týždeň slovenských knižníc v Univerzitnej knižnici v Bratislave 5/1/7
- š Knižnice v informačnej spoločnosti (seminár) 5/1/8-11
- š Nové perspektívy francúzskej národnej knižnice 5/1/23-28
- š LIBER v Lipsku – efektívnosť knižníc 5/1/29-33
- š Sprístupnenie študovne historických tlačí Slovenskej pedagogickej knižnice 5/1/42-44
- š Knižnice súčasnosti 2003 5/2/9-12
- š Významné udalosti v živote národných knižníc Ruska 5/2/35-41
- š Všetuská štátna knižnica pre zahraničnú literatúru v Moskve 5/2/42–52
- š Knižnice: budovy pre XXI. storočie 6/1/33-36
- š Architektúra a design v knižniciach 6/1/37-41
- š Týždeň slovenských knižníc 6/1/45-46
- š Knižnice súčasnosti (konferencia) – Seč 2004 6/2/21-29
- š Estónska národná knižnica. Symbol modelu rozvoja založeného na znalostiach 6/2/63-74
- š Lotyšsko. Viac ako päťstoročná tradícia knižníc 6/2/75-84

š Slovenské knihovníctvo v československej knihovníckej tlači na začiatku 20. storočia 6/1/64-74

š Nová koncepcia rozvoja českých knižníc do roku 2010 6/2/57-63

Knižnice proti drogám

š Informácia – Základný prvok účinnej prevencie závislosti 2/2/25-26

Knižničné a informačné služby

š Druhé zasadnutie národnej komisie pre služby pri Slovenskej národnej knižnici v Univerzitnej knižnici v Bratislave 3/2/13-15

š Tretie zasadnutie národnej komisie pre služby 4/2/28-30

š Štvrté zasadnutie národnej komisie pre služby 5/2/13-15

š 21. zasadanie komisie pre služby pri NK ČR 6/1/22-25

š Informačné technológie v knihovníckej praxi (seminár) 6/2/44-45

Knižničné a informačné služby pre zdravotne postihnutých občanov

š Závery z celoslovenského odborného seminára Odstraňovanie informačných bariér a sprístupňovanie knižničných a informačných služieb zdravotne postihnutým občanom 2/1/29-30

š Závery z celoslovenského seminára Rámcový prístup pri odstraňovaní informačných bariér a rozvoj informačných služieb pre zdravotne postihnutých, konaného dňa

š 7.- 8. 11. 2000 vo Svite 2/2/27-28

š Projekt debarierizácie prístupu zdravotne postihnutých čitateľov ku knižnično-informačným službám UKB 2/2/45-46

š Knižničné služby pre nevidiacich v Spojených štátoch amerických 3/1/19-26

Knižniční pracovníci

š Knižniční pracovníci v Župnej knižnici v Békéscsabe 2/2/29-30

Knižnično-informačné systémy

š Systém Aleph a jeho aplikácia vo výpožičnom systéme Univerzitnej knižnice v Bratislave 3/1/37-40

Legislatíva

š Základné platné právne normy pre knižničnú a informačnú činnosť v Slovenskej republike 1/1/5-6

š Knižničný zákon Maďarskej republiky 1/1/8-22

š Zahraničné knižničné zákony v študovni knihovníckej literatúry 1/1/23

š Medzinárodná konferencia LOKAL-GLOBAL o knižničnom zákonodarstve v Európe 1/1/38

š Autorské právo (seminár) 1/1/42 -43

š Všeobecne záväzné právne predpisy v oblasti knihovníctva 2/2/7

Nepravé periodiká

š Heuristika nepravých periodík v maďarských knižniciach 5/1/19-22

Ocenenia

š Cena konferencie INFORUM 2003 pre súborný katalóg periodík 5/2/55-58

š Ocenenie práce našej kolegyne 6/2/109

Ochrana a konzervovanie dokumentov

š 13. trienálna konferencia ICOM-CC v Rio de Janeiro 4/2/31-32

š Deacidifikácia bez technických zariadení a peňazí – sen či realita? 4/2/33-34

š Konferencia o ochrane kultúrneho dedičstva 6/2/46-51

Personálie

š Ďakujeme za dlhoročnú prácu PhDr. Hane Vydrovej 1/1/63

š Pripomíname si pracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave 2/1/81-83

š Za Jozefom Gerbócom 1/1/84-85

š Významní knihovníci a informatici – výročia v roku 2001 2/2/65-67

š O Petrovi Tvrdom a jeho výročí 3/1/13-15

š K životnému jubileu PhDr. Dušana Lechnera 4/2/67-68

š K životnému jubileu PhDr. Gabriely Lučeničovej 4/2/69-70

š Pripomíname si bývalých pracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave – výročia a životné jubileá v roku 2003 4/2/71-74

š K šesťdesiatke generálneho riaditeľa Univerzitnej knižnice v Bratislave PhDr. Tibora Trgiňu 5/1/47-48

š Vladimír Dvořák – knihovník a bibliograf: príspevok k personálnej bibliografii 5/1/49-61

š Pri životnom jubileu PhDr. Marty Fratričovej 5/2/93-100

š Ján Čaplovič – život a dielo (kolokvium) 6/1/7-9

š Bibliografka Želmíra Gešková 6/2/97-109

Podujatia, akcie, výstavy

š Kalendár významných akcií a výstav v 1. polroku 1999 1/1/25-26

š Dni detskej knihy 1/1/39-41

š Kalendár vybraných akcií a výstav uskutočnených UKB v 2. polroku 1999 2/1/19-20

š Kalendár vybraných akcií a výstav uskutočnených UKB v 1. polroku 2000 2/2/1-22

š Kalendár významných akcií a výstav v 2. polroku 2000 2/2/11-14

š Na výstave - Tri kódexy 2/2/19

š Na Záhorí o knižnej kultúre (seminár) 2/2/20-24

š Kalendár akcií a výstav v 1. polroku 2001 3/1/7-10

š Kalendár významných akcií a výstav v 2. polroku 2001 3/2/7-10

š Knižná kultúra na Považí (seminár) 4/1/13-15

š Kalendár významných akcií a výstav - 1. polrok 2002 4/1/7-9

š Príspevok k výskumu dejín knižnej kultúry 4/2/19-23

š Knižná kultúra v Šariši a Bardejove 4/2/24-27

š Výstava školských výročných správ 4/2/61-63

- Š Kalendár významných akcií a výstav – 2. polrok 2002 4/2/77-78
- Š Kalendár významných akcií – 1. polrok 2003 5/1/65-66
- Š Návraty ku kongresu IFLA 5/2/7-8
- Š Knižná kultúra na Ponitří (seminár) 5/2/26-32
- Š Dejiny knižnej kultúry Trnavy a okolia 6/2/39-44

Public Relations

- Š Uvítací prejav na ustanovujúcom valnom zhromaždení Spoločnosti priateľov UKB 5/2/73-76
- Š Univerzitná knižnica v Bratislave a Spoločnosť priateľov Univerzitetnej knižnice v Bratislave 5/2/77-90
- Š Stanovy Spoločnosti priateľov UKB 5/2/81-88
- Š Predsedníctvo Spoločnosti priateľov UKB 5/2/89-90

Referáty z kníh

- Š Androvič Alojz: Knižnice a informačná spoločnosť 1/1/57
- Š Správa o Zelenej knihe o úlohe knižníc v modernom svete 1/1/57-58
- Š Kultúrne kontexty knihovníctva v informačnej spoločnosti 1/1/58-59
- Š Kolektív autorov - Univerzitná knižnica v Bratislave 1919-1999 2/1/75
- Š Katrincová, Beáta: Národná agentúra ISSN 2/1/75
- Š Duka-Zólyomiová, Emese – Kováčová, Jana - Kalendár výročí 2000 – Hudba 2/1/76
- Š Anglicko-slovenský slovník knižničnej terminológie 2/1/76
- Š Matthaidesová, M. a kol. - Knižničná práca so zdravotne postihnutými používateľmi 2/1/77
- Š INFOS 2000 2/1/77-78
- Š Zemánková, Ladislava: Veřejné knihovny a jejich dokumenty 2/2/41/
- Š Eurosmernice KIS - Průvodce znalostmi a dovednostmi evropských odborných pracovníků v oboru knihovnických a informačných služieb 2/2/41-42
- Š Historické knižničné fondy ako súčasť kultúrneho dedičstva 2/2/42
- Š Rada Evropy, Štraburk, Goethe – Institut, Mnichov: Evropská knihovnická legislativa: diskusní příspěvky a informace o situaci ve vybraných evropských státech 4/1/33-38
- Š Kimlička, Štefan: Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre „klasické“ aj elektronické zdroje 4/1/39-41
- Š Katalóg slovacikálnych tlačí Univerzitetnej knižnice v Bratislave do roku 1918 6/1/74-80

Retrospektívna bibliografia

- Š Dni retrospektívnej bibliografie 2003 5/1/12-15
- Š Dni Slovenskej národnej retrospektívne bibliografie 6/1/9-11

Riadenie knižníc

- Š Porada riaditeľov a metodikov KŠK a vedeckých knižníc 1/1/33

Súborné katalógy

- Š Talinský summit (konferencia) 4/2/11-15
- Š Seminár o súbornom katalógu periodík 4/2/16-18

š Aktuálne zo súborného katalógu periodík 6/1/57-63

Štatistika

š Štatistické informácie 1/1/49-51

š Informácia o jednorazovom štatistickom zisťovaní 1/1/51-52

š Štatistika JASON za rok 1999 2/1/34

š Základné štatistické údaje o UKB 2/1/59

š Komplexné rozbory činnosti knižníc 2/1/60-71

š Mestské knižnice v číslach 2/2/59-61

š Štatistika JASON za rok 2000 3/1/45

š Štatistika medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby v SR za rok 2000
3/1/52-55

š Štatistické výkazníctvo knižníc SR v Univerzitnej knižnici v Bratislave (1997-2000)
3/1/49-51

š Štatistický prehľad medziknižničných výpožičných služieb v Univerzitnej knižnici
v Bratislave za rok 2001 3/2/49-56

Terminológia

š Seminár Terminológia knižničnej a informačnej vedy v ČR a SR 5/2/17-25/

UKB

š Nová zriaďovacia listina 2/1/7-8

š Rozhodnutie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o vydaní zriaďovacej listiny
Univerzitnej knižnice v Bratislave 2/1/9-12

š Organizačné usporiadanie UKB 2/1/13-16

š Univerzitná knižnica v Bratislave osemdesiatročná 2/1/23-24

š Multimediálny kabinet 2/1/39-40

š Prehľad podujatí v multimediálnom kabinete UKB v roku 2000 2/2/15

š Študovňa knihovníckej literatúry 2/2/47-48

š Edičná činnosť UKB za rok 2000 2/2/54-55

š Prírastky CD-ROM-ov vo fondoch multimediálneho kabinetu UKB 3/2/39-46

š Ako hľadať informácie v databázach Univerzitnej knižnice 4/1/45-49

š Stavíme ... 4/2/5-7

š Islamské rukopisy a tlače vo fondoch Univerzitnej knižnice v Bratislave 4/2/58-60

š Otvorenie Centra ruských štúdií v Univerzitnej knižnici v Bratislave 6/1/51-52

š Otvorenie Depozitnej knižnice NATO 6/1/52-56

š 10. výročie strediska UNESCO v Univerzitnej knižnici 6/2/ 7-8

š Pripravujeme sa na otvorenie knižnice 6/2/11-15

š Publikácie vydané Univerzitnou knižnicou v roku 2004 6/2/16-18

UNESCO

š Fórum Barcelona 2004 6/1/26-29

š UNESCO, mládež a svetové dedičstvo 2/1/35-38

Virtuálne knižnice

š Virtuálna knižnica 2/1/47-55

Výchova, vzdelávanie

š Kultúra a výchova (seminár) 1/1/28-30

Register reklám

š Predstavujeme Vám knižnično-informačný systém LIBRIS 1/1999, 1/2000

š SUWECO SK 1/1999, 1/2000

š RAPID LIBRARY 1/1999, 1/2000

š KOMPLEXNÉ SLUŽBY PRE KNIŽNICE v oblasti zavedenia automatickej identifikácie
1/1999, 1/2000

š INFORMÁCIE NA DOSAH RUKY – Jedinečná kolekcia informačných zdrojov
v elektronickej forme – PosAm 1/1999, 1/2000